

Universitātes avīze

Otrdiena, 1992. gada 24. novembrī. Maksā 2 rbl. Nr. 5

Nesen TV un radio ziņoja, ka Latvijas vēstnieks Amerikas Savienotajās Valstīs Anatols Dinbergs ieradās Rīgā pie Augstākās Padomes Prezidija priekšsēdētāja Anatolija Gorbunova uz atvadu kafiju, jo nolēmis doties pelnītā atpūtā. Nesen arī uzzinājām, ka šis cienītais kungs studenta gados bijis korporācijā "Fraternitas Lettica", kas nupat oktobra beigās atzīmēja savu 90. gadskārtu.

Par mūsu tautas un Universitātes cilvēku likteņiem šajā numurā.

JŪSU "UA"

Attēlā redzama Anatola Dinberga atvadīšanās izbraucot uz dienesta vietu ASV 1938. gadā. A. Dinbergs sēž pirmajā rindā 5. no labās.

ŠAJĀ NUMURĀ:

■ Noslēpumainas lēdijas, eksotiskas puķes un bildes 2. lpp.

■ Universitātē rit nostrifikācija-par to 3. lpp. informē zinātņu prorektors R. KONDRATOVIČS

■ Kā un par ko sodis Zinātniskā bibliotēka, un, ka likteni labāk nezaicināt 4. lpp.

■ Pie mums atkal viesi. No kurienes? Tas 5. lpp.

■ "Fraternitas Lettica"- "Zināšanas-tēvzemei" jau gandrīz gadsimtu 6.-7. lpp.

■ Senie balti dzīvoja pie Baltijas jūras jau laikmetā no 1000. līdz 700. gadam pr. Kr. un karalis Visvaldis 12. un 13. gs., ka tas tā, uzzināsiet 8. līdz 11. lpp.

■ Šo laikmetu esmu pārdzīvojis ar ipašu traģismu, tā doktors VILNIS EIHVĀLDS 12.,13. lpp.

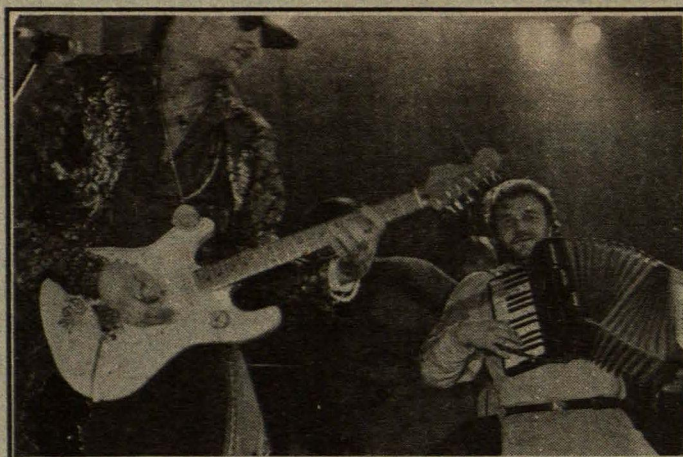
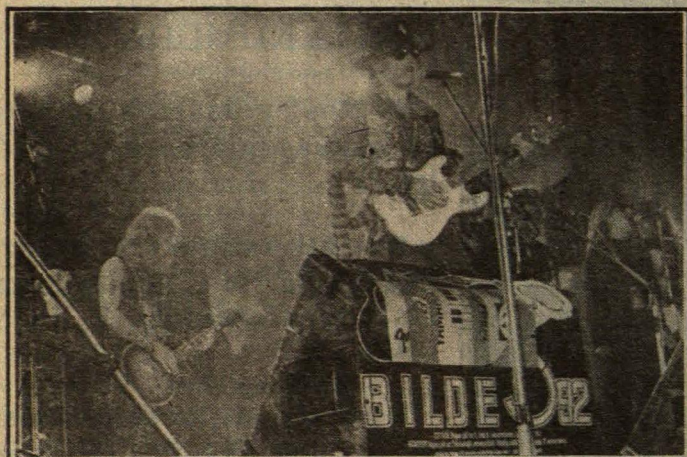
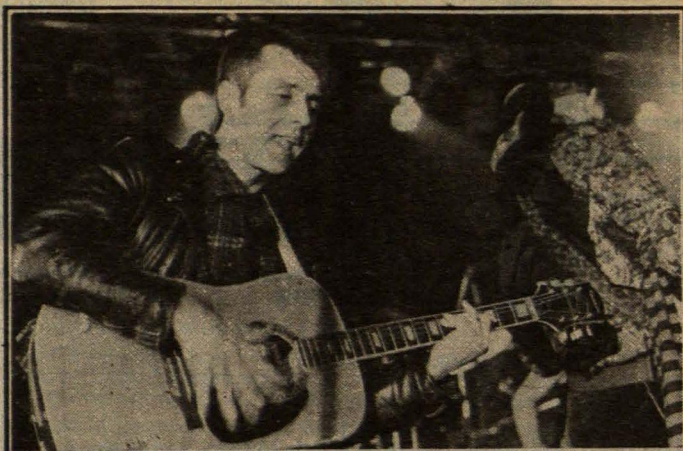
■ Virs kā zābaks sarījies ūdenszāles, bet briežiem pietrūkst mājokļu 14. lpp.

■ Nav tiesa, ka cilvēki grib iegādāties lētas automašīnas; viņi grib dārgas automašīnas, kas lēti maksā. 15. lpp.

■ Redakcijai ielūgumi par brīvu, pārējiem 16. lpp.

BILDES PALIEK BILDES...

Gandrīz visu iepriekšējo nedēļu TU telpās ribēja mūzika un varēja sastapt visdažādākos cilvēkus. Bet nu — bildes ir nobildētas, filmas — izfilmētas, dziesmas — nodziedātas, un alus ir izdzerts. Ar vienvārdsakot — "Bildes '92" ir laimīgi beigušās, bet tikai ar "Software House Riga" un "Kluba 21" palīdzību. Būtu galīgi greizi pārņemt Tijai Auziņai un viņas brigādei par dažiem negludumiem un trūkumiem pasākuma norisē, jo kopumā tas bija lielisks. Mūziķi spēlēja, kā gribēja, zīmēja, kā mācēja un priecājās, cik spēja, jo "Bildes" ir "Bildes" un notiek TIKAI TĀ...

SANDIJA SEMJONOVA,
1. kursa žurnālista teksts un foto

PASĀKUMS, KURĀ VAINOJAMA KĀDA LĒDIJA

Šajos laikos daudz kas no agrākā ir aizgājis, kaut kas no vēl agrākiem laikiem ir atgrīzies, šis tas ir nācis klāt, tomēr ir arī vērtības, kas ir palikušas.

Pie pēdējām pieskaitāma tradicionālā ikkgadējā Latvijas Programmētāju diena. Šādas, datortehnikas un programmnodrošinājuma jomas speciālistu, studentu, kā arī interesentu dienas ideja dzima pirms gandrīz 10 gadiem Fizikas un matemātikas fakultātes Diskrētās matemātikas un programmēšanas katedrā. Visus šos gadus Programmētāju dienas pasākumu rīkotājus iedvesmo, organizē un koordinē Dzidra Reidzānes kundze.

Kā mūs māca franči-meklējiet sievieti! Arī šajā pasākumā iekļauta vēl kāda noslēpumaina dāma, par kuras klātbūtni uzzināsiet 16. lappusē.

NOVEMBRIS-JUBILEJU MĒNESIS

"UA" hronists bija klāt brīdī, kad paziņoja, ka novembris ir vairāku jubilaru mēnesis. Lietu pārvaldes priekšnieks V.Šadinova kungs saņēma baltas rozes 40 gadu jubilejā. Juridiskās daļas priekšnieks — eksotisku puķi gadu pirms Jēzus krustā sišanas vecuma. Jubilaru vidū bija arī pats rektora kungs, kurš aicināja tuvākos palīgus palikt uz kafijas tasi. Tika dota atļauja palikt arī preses pārstāvim, taču direktora kungs izvirzīja noteikumu: ja pēc tam nerakstīs avīzē. Tā kā žurnālistam rakstīšana ir jau asinis, un visticamāk, ka nerakstīt būtu neiespējami, tādēļ par tālāko notikumu norisi vēsture klusē.

UNIVERSITĀTĒ RIT NOSTRIFIKĀCIJA

Jeb bijušo PSRS zinātņu kandidātu un zinātņu doktoru grādu pielīdzināšana Latvijas doktoriem un habilitēto doktoru grādiem. Jo saskaņā ar Ministru Padomes lēmumu un nolikumu par zinātnisko grādu un nosaukumu piešķiršanas kārtību, līdz šī gada beigām visiem zinātniekiem, mācību spēkiem, kuri to vēlas, jānostrificējas. Tas nozīmē: kurš pasniedzējs nebūš savu darbu pielīdzinājis Latvijas grādam, tam vairs nebūs tiesību strādāt Universitātē — ieņemt docenta vai profesora amatu. Tādēļ zinātniskajās iestādēs un augstskolās izveidotas padomes, kuras nodarbojas ar nostrifikāciju. Par to, kā darbs veicas Latvijas Universitātē, stāsta prorektors Rihards Kondratovičs:

—Bijām ieplānojuši izveidot 15 padomes ar habilitāciju un promociju tiesībām. Līdz šim Zinātņu Padomē apstiprinātas un darbojas 9 padomes: Filoloģijas, Vēstures, Tiesību, Ekonomikas, Bioloģijas, Ķīmijas, Fizikas, Datorzinātņu, Matemātikas zinātņu nozarēs. Bet, piemēram, Filoloģijas

zinātņu nozarē docents Vilnis-Eihvalds jau aizstāvēja Jauno — Latvijas doktora grādu. Tāpat apstiprinātas psiholoģijas, filozofijas un teoloģijas zinātņu padomes. Paliek vēl trīs: pedagogi, ģeogrāfi, ģeologi. Pēdējām divām zinātņu nozarēm dokumenti iesniegti jau aprīlī, bet Zinātņu Padomes ekspertu neizdarības dēļ darbs kavējas.

Katra padome savu darbu jau ir saplānojusi līdz Jaunajam gadam, sanākot kopā reizi divās nedēļās vai arī katru nedēļu, katrā reizē nostrificējot noteiktu pasniedzēju skaitu.

Biologu padomē nolēmām, ka no cilvēkiem naudu neprasisim. Taču citās iestādēs par nostrifikāciju esot prasīts pat līdz 1500 rubļiem. Arī Zinātņu Padome pieņēma viennozīmīgu lēmumu, ka nostrifikācija ir jāveic par brīvu.

Mēs apmēram aprēķinājām: vienas disertācijas aizstāvēšana varētu izmaksāt no 8 līdz 20 tūkstošiem rubļu. Kas sastāda šo summu? Ministru Padomes lēmumā bija rakstīts, ka obligāti jādara zināms sabiedrībai, kurš aizstāvas — jāpublicē laikrakstā "Diena". Taču tajā laikā, kad tika pieņemts lēmums, "Diena" vēl bija valdības

oficiāls. Nu avīze privatizējusies. Tās oficiālais dokuments ir Augstākās Padomes pielikums. Šobrīd "Dienā" par šo sludinājumu prasa 6 līdz 7 tūkstošus rubļu. Tas ir viens. Disertācijas kopsavilkumi jāiesniedz trijās valodās: latviešu un pāris svešvalodās. Katrs kopsavilkums ir apmēram uz 20 lappusēm, bet katra lappuse maksā 30 kapeikas. Drukas darbs izmaksā apmēram trīs tūkstošus rubļu. Darbs pie disertācijas izskatīšanas un uzstāšanās maksā apmēram 1500 rubļus. Taču, ja oponenti ir 3 — iznāk 4500 rubļi, piemēram, ja oponentiem vēl jāmaksā viesnīca, ēšana. Tas ir dārgs priekš. Tādēļ Zinātņu Padome uzdeva vienai no savām komisijām izstrādāt priekšlikumus, lai visām padomēm būtu vienādas prasības. Budžetā tiks paredzēta summa, un mēs Universitātes cilvēkiem aizstāvēšanos apmaksāsim. No pārējiem pretendentiem gan nāksies prasīt naudu, lai varētu nodrošināt darbu.

Prorektoru Rihardu Kondratoviču
uzklausa
MĀRA SADOVSKA

AMERIKĀŅU AUGSTSKOLAS PIEDĀVĀ

Šā gada 30. oktobri tika noslēgts līgums starp amerikāņu augstskolu konsorciiju, Latvijas Universitāti un Tehnisko universitāti par studentu apmaiņas mācību braucieniem, lai "panāktu izglītības attīstību, uzlabotu savstarpējās attiecības starp ASV un Latviju, paaugstinātu zināšanu līmeni, nostiprinātu angļu un latviešu valodas zināšanas, kā arī paplašinātu studentu intelektuālo apvārtni."

Jau 1980. gadā analogu līgumu noslēdza vēl ar bijušās PSRS Izglītības ministriju, kas konkursa kārtībā sadalīja mācību vietas pa republiku augstskolām. 1988. gadā šajā sadalē iesaistījās arī Latvija, līdz šogad tā noslēdza sadarbības līgumu jau kā neatkarīga, patstāvīga valsts.

Turpmāk, katru gadu Latvijas Universitātē studijas sāks divi amerikāņu studenti, bet no Latvijas uz ārzemju studijām brauks tikai viens students, pie tam tikai ar teicamām angļu valodas zināšanām un tikai konkursa kārtībā.

Nu ko, jāteic, ka iespēja uzvarēt ir vairāk nekā niecīga, bet tas taču neliedz tomēr pamēģināt, vai ne?

*Citāts no Amerikāņu Augstskolu konsorciija un Latvijas Augstskolu sadarbības līguma.

IVONNA GRUNDE
ANDRA DŽENA foto

Latvijas Universitātes un Tehniskās universitātes studentu saraksts, kas aizbraukuši studēt uz Amerikas augstskolām.

88./89. m.g. * Māris Detlavs (LU)
* Pēteris Prūsis (LU)
* Pēteris Sleide (LU)
* Māris Melķis (LU)
* Ilze Ziņģe (LU)
* Ilmārs Rimševičs (TU)
(Tagad Latvijas Bankas viceprezidents)
* Aivars Kļaviņš (TU)
89./90. m.g.
* Lolita Paegle (LU)
* Aigars Brants (LU)
(Šobrīd turpina studijas maģistratūrā)
90./91. m.g.
* Iveta Mortukāne (LU)

KĀ UN PAR KO SODĪS ZINĀTNISKĀ BIBLIOTĒKA

Vienā no laikraksta numuriem mēs aizsākām sarunu ar Universitātes Zinātniskās Bibliotēkas direktoru **ANDREJU LĀCI**. Šoreiz piedāvājam sarunas turpinājumu par jaunajiem ZB lietošanas noteikumiem, precizāk — par jautājumu, kas varētu visvairāk interesēt studentus, tas ir, par direkcijas noteiktajām soda naudām grāmatu nenodošanas un nozaudēšanas gadījumā.

—Agrāk pie mums nebija izstrādāta precīza soda sistēma un to nepielietoja. Ja atceraties, vienīgais soda mērs bija atstrādāšana, kas izpaudās bojātu grāmatu salīmēšanā un citos nenozīmīgos darbos. Tāpēc tagad kopā ar grāmatvedību ir izstrādāts cenrādis, ar kuru var iepazīties gan galvenajā ēkā, gan visās nozaru bibliotēkās pie grāmatu izdošanas. Kā jūs zināt, tad studenti lielākoties izmanto mācību literatūru, kas materiālo vērtību ziņā ir ļoti lēta, līdz ar to arī naudas sods par šo mācību līdzekli nebūs augstāks.

—Jauno lietošanas noteikumu 2.5 punktā teikts sekojoši: "Atlīdzināšanas vērtība naudā novērtējama 2— līdz 10—kārtīgi augstāka par tirgus cenu norēķina brīdī". Ar ko salīdzinot jūs nosakāt šo tirgus cenu un kā tiek noteikta to grāmatu jaunā vērtība, kas izdotas posmā no 60. līdz 80. gadiem?

—Pirmkārt, pēc tās atjaunošanas vērtības. Vienas lappuses kopija maksā 5—8 rubļus, ja grāmatīņā ir 10 lappuses, tad tās jaunā vērtība būs aptuveni 50 rubļu. Otrs jaunievedums ir soda maksa par grāmatas nenodošanu līdz noteiktajam termiņam — par katru nokavēto dienu studentiem būs jāmaksā 1 rubl. Līdzīgi no studenta iekasē soda naudu, ja viņam tiek izteikts brīdinājums par nenodotajām grāmatām, tādējādi sedzot izdevumus par pasta un telefonu tikla pakalpojumiem. Ko no tā visa iegūst bibliotēka, jūs jautāsit? Neko. Šī nauda, kas

ieplūst bibliotēkas kasē, ir par niecīgu, lai izjustu ienākumus. Esam rēķinājušies ar studentu maksātspēju, tā kā tas drīzāk ir tikai audzinošs soda mērs. Kaut gan, studenti ir ļoti dažādi. Netrūkst tādu, kas demonstratīvi uzsviež uz galda 500 rbļ. naudas zīmi un lepni saka: "Es varu maksāt jebkuru naudas summu, bet man tās grāmatas nav."

Runājot par izdevuma vērtības pielīdzināšanu tirgus cenām, var vaicāt, kāpēc tieši tirgus cenām? Lūdzu. Broces grāmata par Rīgas arhitektūru. Tās cena ir 500 rbļ., bet tirgū to var nopirkt par 7000 rbļ. Ir taču izdevīgi paņemt no bibliotēkas šo grāmatu un... pārdot to tirgū. Un pat tādā gadījumā, ja nāksies samaksāt par to desmitkārtīgi, t. i., 5000 rbļ., tirā peļņa būs vidēji 2000 rbļ., tādēļ arī mēs nolēmām iekļaut šo punktu.

—Bet kā nosakāma vērtība tiem iespieddarbiem, ko bibliotēka ieguvusi no ārzemju sūtījumiem?

—Jā, šeit jautājums ir sarežģītāks. Mums jāpielīdzinās Eiropas grāmatu cenām, un tas nozīmē, ka mūsu naudas izteiksmē šī vērtība būs ļoti augsta. Piemēram, nesen mēs saņēmām Vācijas valdības sūtījumu, kur viena grāmata maksā 50—60 DM. Pie mums 1 DM līdzinās vidēji 120 LVR, tādējādi izdevuma vērtība būs aptuveni 6000 LVR un, ja vēl šai summai jāpieskaita soda nauda... Domāju, ka reti kurš students spēs ar mierīgu sirdi šķirties no tādas summas šavas neuzmanības dēļ.

Ārzemēs šī soda sistēma ir izstrādāta perfekti. Oslo, piemēram, mācību grāmatas izsniedz tikai uz divām nedēļām, pēc tam par katru nākošo dienu jāmaksā 1 kronā, ko nekādi nevar salīdzināt ar 1 rubli, ja situācija nemainās, bibliotēkas vadītājam ir tiesības viņu iesūdzēt tiesā, un tad studenta izdevumi ir fantastiski augsti.

Turpinot sarunu par citu valstu bibliotēkām un to darbību, A. Lācis minēja faktu, ka Toronto universitātes bibliotēkas kolekcija sastāv tikai no pasniedzēju dāvinājumiem. Jāteic, ka tāda pasniedzēju iniciatīva pie mums diemžēl nav raksturīga.

Turpina Andrejs Lācis:

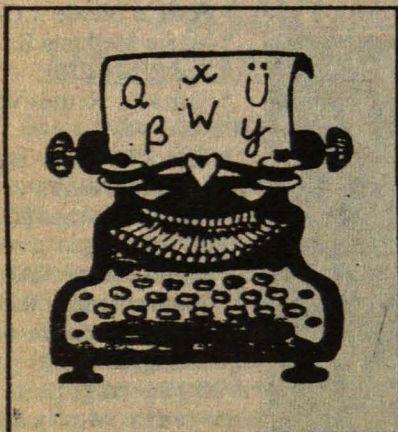
—Ļoti bieži pirms sesijām mums ir bijušas nepatīkamas situācijas, kad 15 studenti atnāk pēc kāda mācību līdzekļa, bet mūsu Ipašumā it tikai viens eksemplārs, bet vajadzīgs tas ir visiem, pie tam vienlaicīgi.

Universitātē ir 12 pavairošanas mašīnas, kas katru sekundi "izsviež" vienu kopiju. Nu kāpēc pasniedzējs nevarētu atnākt un pateikt: "Šo izdevumu man vajag 15 eksemplāros, lūdzu, pavairojiet!", un par to nebūtu jāmaksā ne pasniedzējam, ne studentiem, un kopijas pēc tam paliktu bibliotēkā, bagātinot tās kolekciju.

Līdzīgi jebkurš students, jebkurš bibliotēkas abonents var izmantot sekojošus maksas pakalpojumus: iespieddarba vai tā atsevišķas daļas kopēšana, lasītāja kartes atjaunošana, iesiešana, starpbibliotēku abonementa un starptautiskā starpbibliotēku abonementa pakalpojumi.

Katru ceturtdienu bibliotēkā ir atvērta jauno ieguvumu izstāde, kurā tiek mīļi aicināti ne tikai tie, kuriem šis apmeklējums ir profesionāla nepieciešamība, bet arī retāki viesi (tādi, vismaz, ir Lāča kunga novērojumi) — pasniedzēji, bet visvairāk, protams, studenti. Un mans ieteikums jums, kad iesit uz izstādi, paņemiet līdz arī visas nenodotās grāmatas, jo, lai arī bibliotēkas direktors ir humāns un lejtūgīgs pret studentu naudas maciņiem, likteni tomēr labāk nezaicināt...

IVONNA GRUNDE

(Sākums "UA" Nr.2, 4)

chemistry: ķīmija
 chemical engineering: ķīmijas inženierzinātnes
 chemical technology: ķīmijas tehnoloģija
 child education: bērnu pedagogija
 civil engineering: būvinženierzinātnes
 classical languages: klasiskās valodas, klasisko valodu filoloģija
 commerce: komerczinātnes
 commercial art: lietiskā māksla, komercmāksla
 communication: sakarzinātnes
 comparative literature: salīdzināmā literatūra
 computer science: datorzinātnes

computer programming: datoru programmēšana
 conservation: dabas aizsardzība
 corrections: noziedznieku labošanas zinātnes
 counseling: padomdošanas zinātnes
 crafts: mākslas arodniecība, daļamatniecība, rokdarbi
 criminal justice: krimināltiesības
 criminology: kriminoloģija
 data processing: datu apstrāde, datoraplēses zinātnes
 dental hygiene: zobu higiēna
 dental technology: zobārstniecības tehnoloģija
 dentistry: zobārstniecība (Turpinājums sekos)

JAUNAS AUSTRĀLIJAS UN ĀZIJAS SAVSTARPĒJĀS ATTIECĪBAS

Viktorijas parlamentā atbalsojās bērnu balsis un Āzijas mūzika...

Federālais Darba, Izglītības un Apmācības departaments investēs 3,5 miljonus dolāru uz trim gadiem, lai ieviestu iepazīšanos ar Āziju Austrālijas skolās un lai sagatavotu skolotājus.

Kopējā Austrālijas vadošo universitāšu un izglītības iestāžu pārstāvniecība piedāvāja šim departamentam izdevību nodibināt un vadīt Āzijas Izglītības Pamatu (ĀIP). Ministrs Mr. Kims Bezlejs ĀIP oficiāli atklāja 18. septembrī.

Interesantākais moments darbības sākšanā bija milzīgie papīra pūķi un bērnu simpoziji karalienes zālē, runas un diskusijas Likumdošanas Padomē un Likumdošanas Asamblejas palātās, kā

arī lenčs Āzijas gaumē parlamenta dārzos.

Semināri parādīja veidu, kā bērns Austrālijas skolās mācīsies par Āziju.

Semināra dalībnieki plānoja un paredzēja skolēnu brīvdienas Āzijā, atlasīja filmas par 16 Āzijas zemēm, gatavoja papīru no īpašas masas, sastādīja japāņu dienasgrāmatu, zīmēja ķīniešu Jaungada karūnas, veidoja maskas un cepures, kā arī spēlēja, improvizēja, dziedāja un klausījās Āzijas mūziku.

Āzijas Izglītības Pamats darbības kopā ar Austrālijas valsts savienību, valsts skolām, valdībai nepakļautām izglītības iestādēm, skolotāju izglītības iestādēm un profesionālām asociācijām.

Līdzdarbības programma investēs

jaunievestās programmas līdzdalību ar filantropijas un valdības organizāciju palīdzību Āzijā un Austrālijā.

No palikušajām piecām valdes vietām trīs ir Mācību programmas korporācijai, viena — Darba, Izglītības un Apmācības departamentam un viena — Austrālijas Āzijas studēšanas asociācijai.

25 japāņu studenti no disciplīnu daudzveidības izvēlējās studēt intensīvo kursu par Austrālijas dzīvi un kultūru.

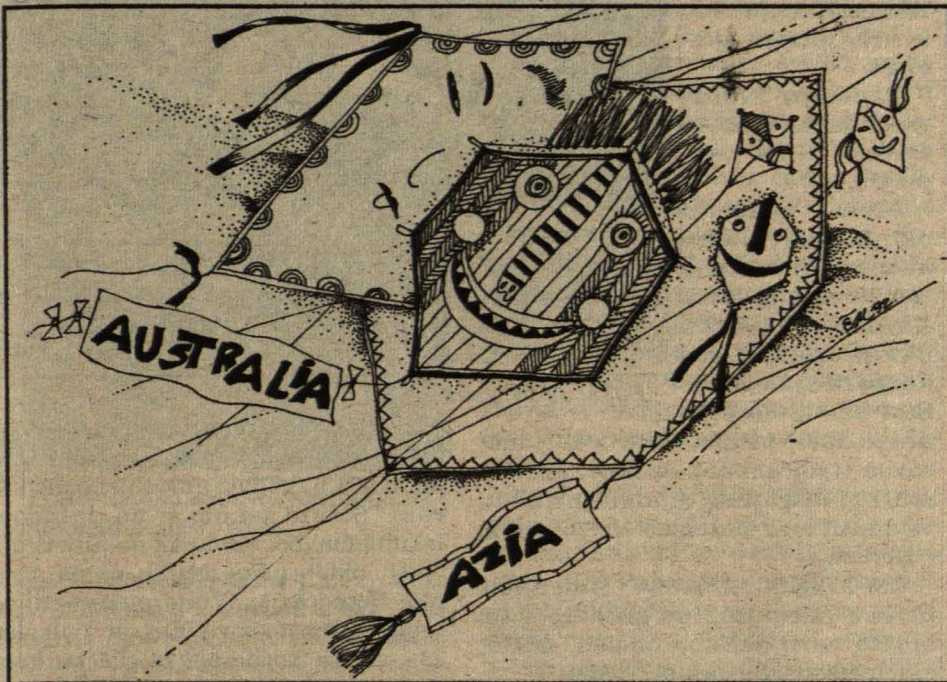
Studenti vecumā no 20 līdz 30 gadiem no Ritsumeikānas universitātes Kioto, atbrauca uz Austrāliju, lai apmeklētu jaunus piecu nedēļu intensīvos kursus angļu valodā un Austrālijas kultūrā, ko vada Horvudas valodas centrs.

Ritos noritēja angļu valodas kursi, pēcpusdienās varēja apmeklēt interešu grupas un lekcijas par Austrālijas kultūru. Vietējās kultūras izpratne kļuva par realitāti pēc stundām, kad studenti dzīvoja Melburnas studentu ģimenēs, kuri paši studē japāņu dzīvesveidu un valodu.

Japāņu studenti arī apceļoja dienvidrietumu krastu, baudot lauku dzīves jaukumus. Viņi apmeklēja fermu Varnerbulā. Divpadsmit Apustuļus, vietējos muzejus, dzīvās dabas parkus un devās izbraucienā ar zvejas laivu.

Profesors Melkoms Smits no Āzijas Tieslietu centra noorganizēja sarunas ar Ritsumeikānas universitātes pārstājiem. Horvudas Valodas centrs plāno īstenot līdzīgu programmu katru gadu.

No Melburnas universitātes laikraksta "Uni News" tulkojusi
AJA SULTE

UA Universitātes Avīze
VIESU LAIKS

KAS INTERESĒ SOMIJAS STUDENTUS?

Trešdien, 21. oktobrī Universitātes Žurnālistikas katedrā sākās rosība, kas pieauga ap plkst. 14.00, kad Universitātes kafejnicā dažu ierasto galdu vietā pēkšņi uzradās galds ar salātiem, rasolu, saldumiem un mednieku desinām. Kas tas par galdu? Tā tūdiem jautāja daudzi izbrīnījušies studenti, kas bija pieraduši pie ierastās kārtības kafejnicā. Ne tikai šis galds, bet arī gaidītāju smaidi bija domāti Somijas zviedru studentiem un pasniedzējam, kas ieradās no zviedru augstskolas (Svenska social- och kommunalhögskolan). Tie bija Stefans (24 g.), Mikaelis (22 g.), Patriks (24 g.), Ulriks (24 g.), Ulrika (19 g.) un pasniedzējs Bo-Eriks (māca praktisko TV, radio un foto). 29. oktobrī viņiem pievienojās arī pasniedzēja Zilliacus —

Tikkanen. Viņu mērķis nebija atpūties vai pagāršot Latvijas alu, kas nebūt neizpalika. Katram bija savas intereses — studentu dzīve, reliģija un tās attīstības virzieni, TV, radio, žurnālistika, prostitūcija Latvijā. Uz dažiem jautājumiem atbildēja Stefans,
— *Kas ir atšķirīgs Somijā un Latvijā?*

— Būtisku atšķirību nav. Cilvēki, koki, ceļi un daudzas lietas ir vienādas. Vienīgi ekonomika mūs šķir. Taču Latvija ir ļoti interesanta, jo tajā savienojas spilgti kontrasti. Cilvēki ir pārsteidzoši rietumnieciski, taču ekonomika raksturīga austrumiem.

— *Kādi ir Somijas studenti?*

— Somijas studenti — tie ir tikpat jautri kā latviešu studenti. Somijā studenti ir nedaudz vecāki, jo vispirms

tiem jānopelna nauda un tikai tad var mācīties. Man bija interesanti sastapt Universitātē 17 un 18 gadīgus studentus. Galvenā kopīgā iezīme — mēs esam cilvēki.

— *Kas tev vēl šeit liekas interesants?*

— Transports ir ļoti reti un ir pārpildīts. Ediens ir labs. Meitenes valkā svārkus atšķirībā no somietēm, kuras pārsvarā valkā bikses.

Protams, bija daudz jauku brīžu — Fukšu balle, alus, ekskursijas, A.Grāvera koncerts, interesantas tikšanās TV, radio studijā, redakcijās. Tomēr arī tam pienāca beigas un 2. novembrī viņi devās atpakaļ uz Helsinkiem.

Gaidīsim atkal!

DACE VALEINE,
žurnālistu 1. kursa studente

FL!

KORPORĀCIJAI "FRATERNITAS LETTICA"-90

Korporācijas pirmsākumi meklējami jau 1870. gada 20. oktobrī jaunlatviešu dibinātajā "Maskavas latviešu lasāmajā vakarā". Tā mērķis bija latviskā gara kopšana, tautas izglītības veicināšana. Šis tradīcijas turpināja 1883. gadā dibinātais "Maskavas latviešu studentu vakars", kas uzturēja draudzīgas attiecības ar toreiz Tērbatā un Rīgā pastāvošajām latviešu studentu korporācijām. 1902. gadā "Maskavas latviešu studentu vakars" pārtapa studentu biedrībā "Fraternitas Moscoviensis" ar korporācijas iekšējo iekārtu, bet vēl bez korporācijas krāsām. Nosaukumu "Fraternitas Lettica" (tulkojumā no latīņu valodas — "Latviešu brālība") korporācija pieņēma pēc savas atjaunošanas 1920. gadā. Tagad korporācija darbojas kā Latvijas Universitātes organizācija. Savus svētkus korporācijas locekļi — frāteri svin 20. oktobrī par godu sava pirmsākuma — "Maskavas latviešu lasāmā vakara" dibināšanai.

1912. gadā "Fraternitas Moscoviensis" pieņēma krāsas: zils, zaļš, zelts. Tās simbolizē korporācijas galvenos principus: zils — gara brīvību, tieksmi pēc zināšanām; zaļš — tēvzemes mīlestību; zelts — godīgumu. Tika pieņemta devīze — "Scientia pro patria" — "Zināšanas — tēvzemei".

Pirmā Pasaules kara laikā korporācijas darbība tika pārtraukta, studentiem aizejot kara gaitās. 1918. gadā latviešu korporāciju locekļi, tai skaitā arī frāteri, stājās Latvijas Pagaidu valdības rīcībā, izveidojot Atsevišķo studentu rotu, kas Kalpaka bataljona sastāvā piedalījās brīvības cīņās. Tagad "Fraternitas Lettica" kopā ar pārējām četrām vecākajām latviešu studentu korporācijām pārmaiņus glabā Atsevišķās studentu rotas karogu. Pavisam Latvijas atbrīvošanas karā piedalījušies 45 frāteri, no tiem 9 apbalvoti ar Lāčplēša kara ordeni.

Studējošie frāteri aktīvi darbojas Studentu padomē. Daudzi ir bijuši Universitātes Sporta, Ārlietu biroja un Starptautiskās studentu konfederācijas (C.J.E.) vadītāji.

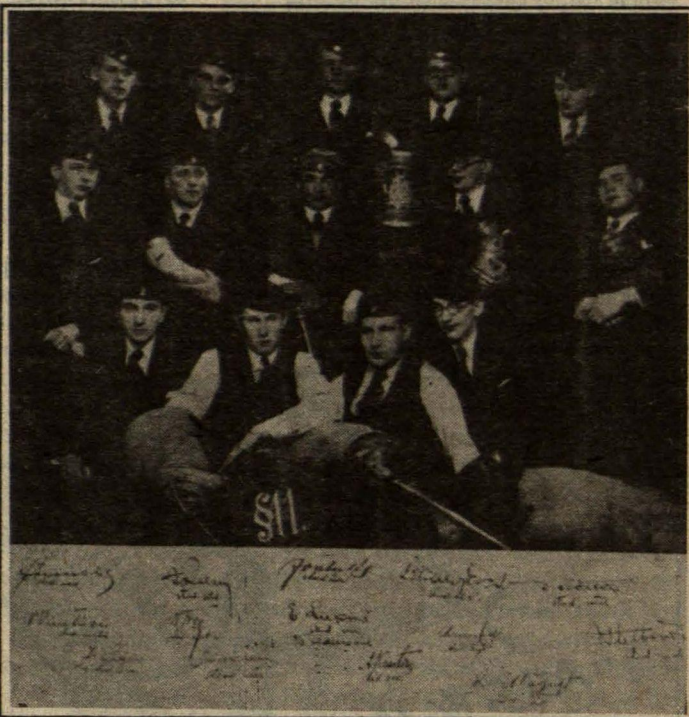
Brīvās Latvijas laikā "Fraternitas Lettica" filistri un komiltoņi aktīvi darbojas valsts un sabiedriskās dzīves jomās. No frāteru vidus ir nākuši gan valdības locekļi (Pauluks — Tieslietu, A. Birznieks — Iekšlietu, A. Ozols — Kara ministrijās), gan ievērojami dar-

binieki zinātnē (A. Butulis, A. Krimbergs — medicīnā, P. Šmits — fioloģijā, H. Albāts, A. Gubenis, A. Būmanis — jurisprudencē). Ipaši daudz frāteru atradās augstos amatos tiesu un iekšlietu resoros, jo, kā toreiz, tā arī tagad, korporācijas locekļu vidū ir liels juristu īpatsvārs.

Padomju varas gados vairāk nekā 60 frāteri tika represēti.

Visu padomju okupācijas laiku korporācijas dzīve tomēr nebija pārtraukta. Slepenībā frāteri, uzticīgi savas korporācijas ideāliem un savstarpējai draudzībai, mēdza satikties, svinēt savus tradicionālos svētkus, godināt mūžībā aizgājušo draugu piemiņu, sazināties ar ārzemēs dzīvojošiem frāteriem.

1989. gada 12. maijā "Fraternitas Lettica" kā pirmā no korporācijām atsāka savu darbību oficiāli, izvēlot amatpersonas, uzņemot "fukšus".

Fukši 1936. gadā

Tagad "Fraternitas Lettica" ir atguvusi savu īpašumu — namu Lāčplēša ielā 5, ko bija atņēmusi padomju vara. Šobrīd jaunie ir no dažādām fakultātēm, bet visvairāk no juristiem.

31. oktobrī Enerģētiķu nama Aktu zālē korporācija "Fraternitas Lettica" svinīgi atzīmēja savu 90 gadi. Pulksten 11 notika korporācijas svētku konvents. Pasākums sākas ar "Dievs, svē-

Svinīgā zvēresta rituāls komersā laikā 1992. gada 31. oktobrī

ti Latvijai". Tad nāca svinīgas runas un apsveikumi. Apsveikt korporāciju bija ieradusies viesi no pārējām studentu un studenšu korporācijām, biedrības "Fraternitas Rusticana" pārstāvis, Augstākās Padomes priekšsēdētāja vietnieks Birkava kungs, Igaunijas korporācijas "Frater-

Frāteru saiets 70.gados-pagrides apstākļos

Frāteru talka sava konventa nama atjaunošanā 1991. gadā

itas Tartuensis" pārstāvji u. c. Mūzikas Akadēmijas studenšu kopa "Līga" frāterus apsveica ar dziesmu. Dāmu komiteja savam apsveikumam pievienoja dāvanu — kausus, rotātus ar korporācijas zili—zaļi—zelta krāsām. Kausus dāvāja korporācijas komitona, karā kritušā Latviešu leģiona cīnītāja Ērika Zāles, meita — keramiķe Solvita Zāle. Pēc tam visi nodziedāja "Gaudeamus". Pēc svētku akta dāmas tika aicinātas uz šampanieša glāzī un kūkām, bet studentu korporāciju pārstāvji pulcējās pie alus kausiem.

Komerša galvenā daļa bija tradicionālā "Zemestēva" ceremonija. Tas ir svinīgs rituāls, kura dalībnieki dod uzticības zvērestu Latvijai un mūžīgas draudzības solījumu viens otram. Pēc šīs ceremonijas frāteri un viņu viesi pie klātiem galdiem līdz vēlai stundai pavadīja laiku dziesmās un draudzīgās sarunās.

Vivat, crescat, floreat Fraternalitas Lettica in aeternum!

Materiālu sagatavoja AJA ŠULTE ar "Fraternalitas Lettica" filistru biedrības priekšnieka J. Ankrava kunga palīdzību.

LATVIEŠU VALODA LATVIJĀ UN PASAULĒ

Par šādu tematu notika zinātniska konference, ko bija organizējis Amerikas Latviešu akadēmisko mācībspēku un zinātnieku apvienība. Konferenci notika Ņujorkā 26. un 27. septembrī, un par to informāciju "Universitātes Avīzē" jau publicējis G. Cimbuļa kungs. Savukārt Toronto Latviešu centrs savā mitnē bija sarīkojis konferenci "Glābsim latviešu valodu!". Šādas konferences Amerikas Latviešu akadēmisko mācībspēku un zinātnieku apvienība rīko ik gadu jau kopš piecdesmitajiem gadiem, sadarbojoties ar citām Amerikas latviešu organizācijām. Šogad pirmo reizi abās konferencēs piedalījās arī LU valodnieki — Rasma Grīse (kas lasītājiem pazīstama pēc daudzām publikācijām par latviešu valodu, kuŗas bijušas ievietotas "Universitātes Avīzē") un šo rindu autors. Gan Ņujorkā, gan Toronto R. Grīse nolasiņa plašu referātu par profesoru J. Endzelīnu konferenču akadēmiskās runas veidā. Amerikā un Kanadā prof. J. Endzelīna autoritāte ir ļoti liela. Ne velti J. Endzelīns un ķīmiķis P. Valdēns pēc zinātnieku vērtējuma ir tie latviešu zinātnieki, kas lābāk par visiem citiem pazīstami pasaulē. Un R. Grīses akadēmiskās runas abās pilsētās izraisīja vispārēju ievēribu ne vien valodniekos, bet arī citu nozaŗu zinātniekos.

Konferencē Latvijas valodnieki runāja par latviešu valodas piesārņojumu Latvijā ar dažādiem rūsismiem, kas ieviesušies pēdējā pusgadsimtā, un Amerikas un Kanadas zinātnieki — par latviešu valodas piesārņojumiem ar anglismiem. Gandrīz par visiem jautājumiem bija divi referāti blakus. Tādā kārtā atklājās piesārņojums, kas ieviesies visā valodas sistēmā: skaņās, gramatikā, vārdu krājumā un pareizrakstībā. Par pareizrakstību uzstājās V. Bērziņa—Baltiņa, valodniece, kuŗas sarakstītā vidusskolu gramatika līdz 1948. gadam bija populāra arī Latvijā V. Bērziņa—Baltiņa un P. Norvilis runāja arī par jaunu latviešu valodas pareizrakstības un pareizrunas vārdnīcu, kas veidota vairāk nekā 20 gadu laikā. Šī vārdnīca apjomā ir ļoti plaša — ap 30 000 vārdu. Ļoti spilgtu runu par tematu "Latviešu valodas labad" Ņujorkā teica dzejniece Ingrīda Viksna. Viņai piemīt apbrīnojams talants runāt par valodas jautājumiem ar lielu jūtu spēku, kas aizrauj klausītājus. Līdzīgas uzstāšanās dzirdēt gadās reti. I. Viksna kopā ar vēsturnieku un filologu J. Mežaku veiksmīgi vadīja arī konferenci Toronto.

K. Karulis runāja par latviešu va-

loda etimoloģijas vārdnīcas izdošanas grūtībām Rīgā un to pārvarēšanu. Vārdnīca šogad nākšot klajā.

Māra Soikāne—Trapāne runāja par terminoloģiju, leksiku un semantiku, kā arī par valodu likuma istenošanas kļūmēm Latvijā. Par to, kādas grūtības bijušas valodu likuma izveidē un istenošanā, plašu un ļoti informatīvu, labi pārdomātu referātu bija sagatavojusi LU Baltu valodu katedras vadītāja doc. Sarma Kļaviņa, viņas sagatavoto referātu nolasiņa šo rindu autors. Par terminoloģiju runāja arī prof. N. Balabkins. Konferences sākumā un beigās atbilstošu informāciju sniedza apvienības prezidents J. Kļaviņš. Par mirušajiem latviešu filologiem E. Hauzenbergu—Šturmu, J. Leli un J. Bičoli pēc konferences atklāšanas izjustus vārdus teica un deva viņu darbības pārskatu Jānis Krēslīņš, Lalita Muizniece un Baiba Bičole. M. Soikāne—Trapāne nolasiņa B. Jēgera sagatavoto materiālu par latviešu valodai veltītajām publikācijām ārzemēs, bet šo rindu autors — par valodnieciskajām publikācijām Latvijā. Ar ņoželu bija jāziņo, ka daudzi kapitāli darbi Latvijā palikuši npublicēti. Universitātē sen sagatavota un iestrēgusi izdevniecībā "Avots" ir doc. A. Lauas monumentālā latviešu frazeoloģijas vārdnīca. Tāpat izdošana apturēta prof. M. Rudzītes latviešu valodas vēsturiskajai fonētikai un doc. I. Freimanis valodas kultūras pamatjautājumiem, kā arī prof. A. Ozola "Latviešu tautasdziesmu valodas" otram izdevumam. Ārzemju klausītāji šo informāciju uzklāsiņa ar interesi un arī ar skumjām par neizdotajiem valodnieku darbiem.

Nobeigumā gribas teikt vislielāko pateicību Cimbuļu ģimenei, Mežaka un Zeltkalna kungiem par viņu lielajām rūpēm, lai viesi no Latvijas justos kā mājās un redzētu Ameriku un Kanadu, kā arī izcilajam Ņujorkas Metropolitanas operas solistam R. Merrilam par viņa dāvinājumu.

Braucienū uz konferenci sekmējuši arī daudzi darbinieki Rīgā, piem., doc. S. Kļaviņa un prof. J. Zaķis.

Vēl atliek piebilst, ka konferencēs vienprātīgs atzinums bija — atjaunot arī Latvijā J. Endzelīna izveidotās latviešu valodas pareizrakstības lietojumu. Šis raksts ir J. Endzelīna rakstībā, kas nevar sagādāt nekādas grūtības ikvienam patiesam latviešu valodas aizstāvim un lietotājam.

JĀNIS KUŠKIS

SENBALTI TACITA UN PTOLEMĒJA DARBOS

18. novembris-Latvijas Republikas proklamēšanas diena. Latvieši? Kādi esam, no kurienes nākam? Kur mūsu vājums un spēks?

Guđri ļaudis saka, ka tauta dzīvo tik ilgi, cik tās valoda. Šobrīd to glābjam un spodrinām. Universitātes filologi dzīvo Visvalža ielā. Kas bija karalis Visvaldis? Jūsu uzmanībai piedāvājam interesantus pētījumus par šīm tēmām no laikraksta "Universitas" Nr.68

Baltu tautu un baltu valodu nosaukumi izveidojās tikai 19. gs., bet senās baltu ciltis dzīvoja pie Baltijas jūras jau sirmā senatnē. Tās tur nonāca pēc ledus laikmeta, kad sākās indoeiropiešu pārvietošanās no austrumiem uz rietumiem un to izvietojšanās Eiropas kontinentā. Sauksim par senbaltiem tās senās ciltis, kuŗas kādreiz runāja kādu no baltu valodu paveidiem. Baltijas jūras krastos no tām izveidojās latvju, lietuvju un senprūšu tautas.

Ziemeļos un austrumos no senbaltiem izvietojās senās finnu ciltis. No tām, kas nonāca Baltijas jūras apvidū, izveidojās somu, karēļu, igauņu un lībju tautas. Mūsdienās šo tautu kopību saucam par balto- finniem.

Kartes rāda, ka senie finni un senie balti dzīvoja pie Baltijas jūras jau laikmetā no 1000. līdz 700. g. pr. Kr. Tās rāda arī, ka slavi tai laikā dzīvoja Donavas upes apvidū pie Melnās jūras. Tikai sākot ar 4. gs. pēc Kr. sākās slavu izvietojšanās dienvidu, rietumu un ziemeļaustrumu virzienā. Tā sauktās ļachu (poļu) ciltis nonāca Vislas upes apvidū tikai 6. gs., bet austrumslavu ciltis kļuva par baltu austrumu kaimiņiem vēl daudz vēlāk.

Par senbaltiem trūkst rakstītu vēsturisku ziņu par laiku līdz mūsu ēras sākumam. Tikai 1. un 2. gs. dažas rakstītas ziņas parādās Romas vēsturnieka Tacita (Cornelius Tacitus, 55 — 117) un grieķu astronoma, matemātiķa un ģeogrāfa Ptolemēja (Claudius Ptolemaeus, 2. gs.) rakstos.

Tacits ģermāņu cilšu apdzīvoto daļu nosaucis par Ģermāniju. Par tās ārējām robežām viņš stāsta, ka "visu Ģermāniju no galliem (Gallis), retiem (Raetis) un panoniem (Pannoniis) šķīr Reinas un Donavas upes, bet no sarmātiem (Sarmatis) un dakiem (Dacis) — abpusējas balles un kalnu grēdas." Sekojot kartē šim Tacita norādītajām Ģermānijas rietumu, dienvidu un austrumu robežām, nonākam pie Baltijas jūras, kuru Tacits sauc par Suevu jūru (mare Suevicum). Tās krastos dzīvoja aistu ciltis (Aestiorum gentes). Tās bija senbaltu ciltis, kuŗas Tacits nosaucis kopvārdā par aistiem.

Baltijas jūras piekrastē dzīvoja arī suevi jeb suebi, un tajā ietecēja Suevu upe (Suevus fluvius). Tā Ptolemējs nosaucis Oderas upi.

Tacita stāstījumu papildina Ptolemējs savā Ģeogrāfijā. Viņš Baltijas jūru nosaucis par Sarmātijas okeanu, kurā ietek Oderas (Suevus), Vislas (Vistula) un Nēmunas (Chronus) upe. Nēmuna ietek Kuršu līcī, un šaurā pussala šī līča jūras pusē ir Kuršu

joma. Šai apvidū dzīvoja "Carvones", kuŗus mēs saucam par kuroņiem, kūriem jeb kuršiem. Ptolemējs norādījis arī, kur viņa laikā dzīvoja galindi (Galindae), sudāvi (Sudini) un senprūši (Boruscii). Arī tās bija senbaltu ciltis, kuŗas dzīvoja apvidū, ko varētu saukt par Senbaltiju.

Pie Vendu līča (Venedicus sinus), kuŗu veido Vislas upes ieteka Baltijas jūrā, Ptolemējs novietojis vendu ciltis (gentes maximae Venedae). Arī Tacits piemin vendu nāciju (Venedorum natio), un salīdzina tās paražas ar sarmātiem, finniem un ģermāņiem. Par vendiem viņš stāsta, ka tie "ceļ mājas, lieto vairogus un cinās kā kājnieki." Turpretim "sarmātu starpā viss ir citādi, jo tie dzīvi pavada ratos un zirgu mugurās." Tā ir liecība par sarmātiem kā klejojošām ciltīm, t.i., nomadiem.

Par finniem (Fennorum natio) Tacits stāsta, ka tiem nav ne zirgu, ne apstrādājamu lauku, ne māju. Tie dzīvo mežos no koku zariem saslietās pārtvertnēs un kā medību ieročus lieto bultas ar kaula smailēm. Šie Tacita finni bija senbaltu austrumu kaimiņi, tā sauktie Volgas finni, mordviņi un čeremisū priekšteči.

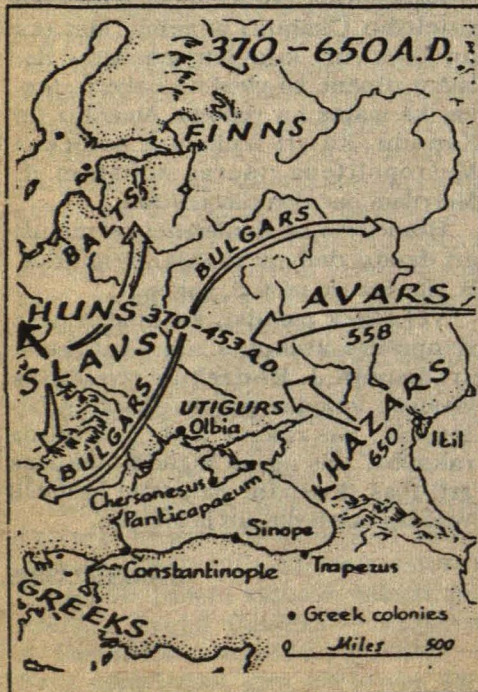
Apsverot šīs atšķirības, Tacits atzīst, ka vendi pēc sava dzīves veida pielīdzināmi ģermāņiem, bet par ģermāņu ciltīm viņš vendu ciltis tomēr neatzīst.

Daži vēsturnieki uzskata Tacita "vendu nāciju" un Ptolemēja "lielo vendu cilšu kopību" par ziemeļu ķeltiem. Tie dzīvoja nevien Vendu līča apvidū, starp Vislas un Oderas upēm, bet arī citur Ģermānijā. Jādōmā, ka tie runāja kādu no ķeltu valodu paveidiem.

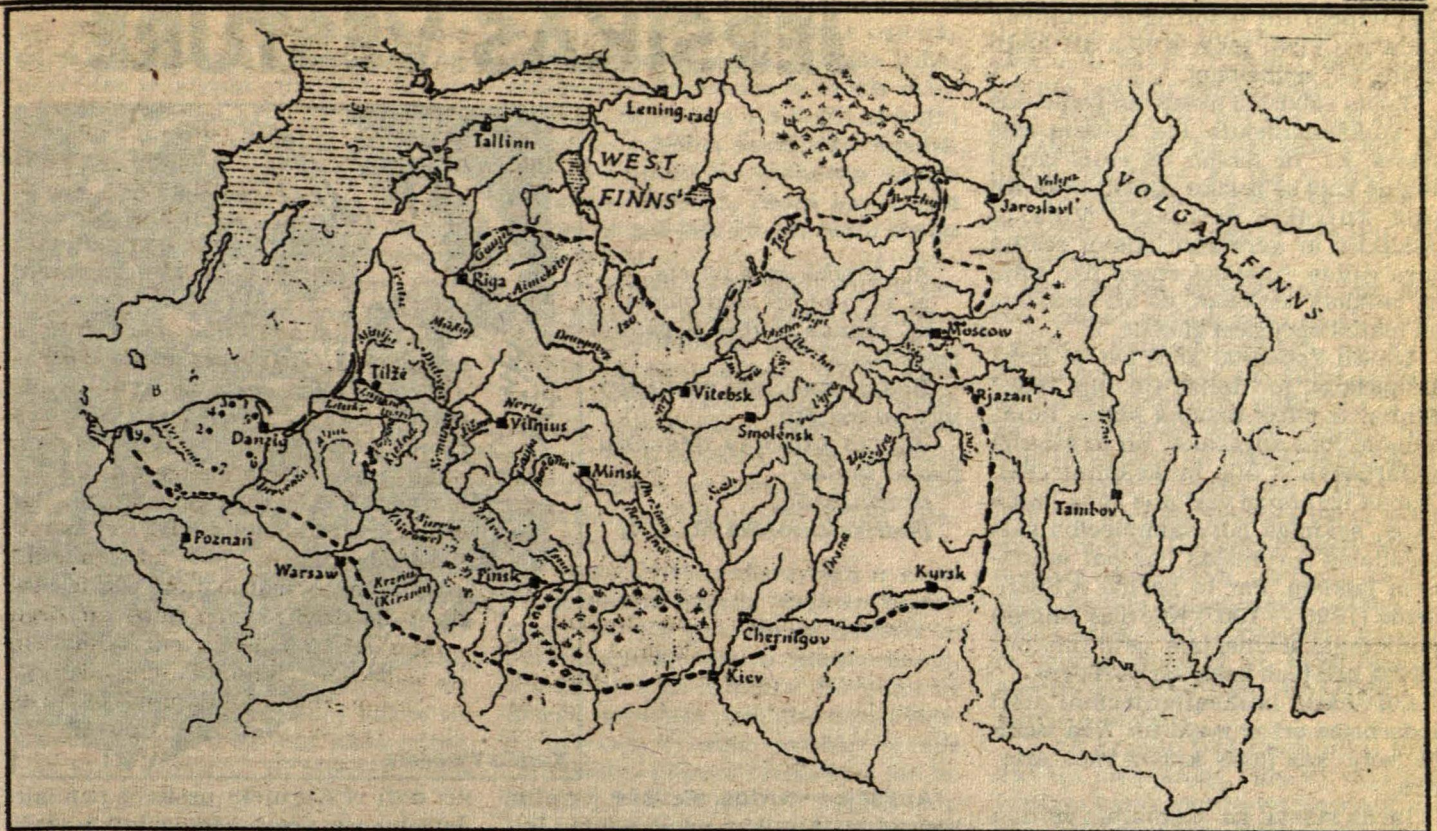
Tacits apgalvo, ka aistu runātā valoda bija tuvāka seno britu jeb bretoņu valodai (lingua Britannicae propior) nekā suevu valodai. Arī britu valoda bija ķeltu valoda. Kā baltu, tā ķeltu valoda ir indoeiropiešu valoda, betto līdzība tikpat kā nav pētīta. Tas ir neatliekams uzdevums valodniekiem.

Maldās tie un citi vēsturnieki, kas uzskata aistu kaimiņus vendus par slaviem. Maldās arī tie, kas par pārtautotiem slaviem uzskata Česu vendus.

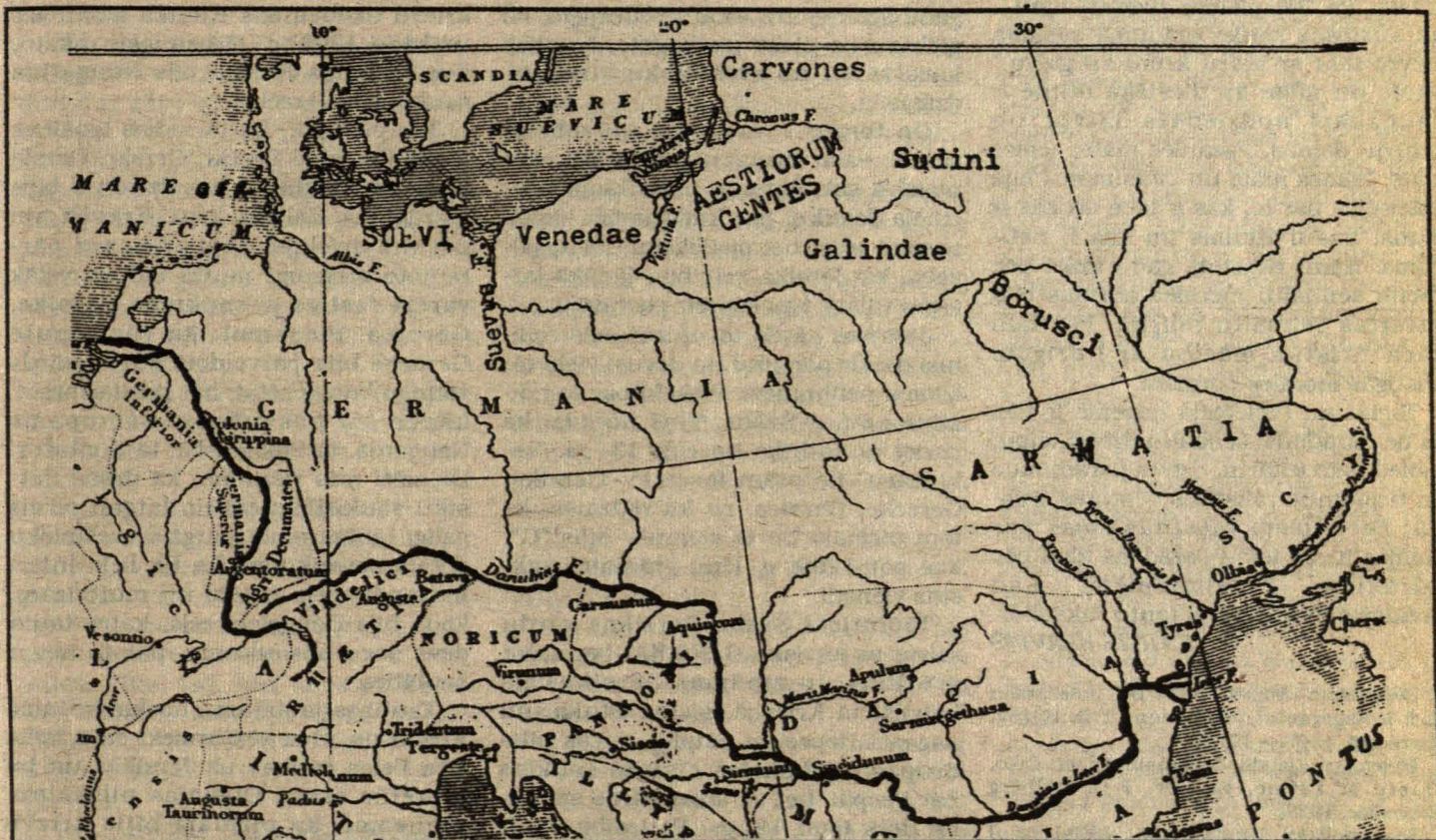
Par aistu cilšu dzīves paradumiem Tacits stāsta, ka tie "tādi pat kā sueviem." Suevi bija kopvārds ģermāņu ciltīm, kas dzīvoja Elbas (Albis) un Oderas (Suevus) upju apvidū un daudzos citos Ģermānijas apgabalos. Tādi pat aistu paradumi kā sueviem nozīmē līdzīgu sabiedrisko iekārtu. Tacits stāsta, ka viņa laikā ģermāņu ciltīm bija ķēniņi (reges), novadu kungi

Karte no arhαιoloģes Marijas Gimbutas grāmatas *The Balts* parāda šīs Senbaltijas robežas Tacita un Ptolemēja dzīves laikā. Tā balstās uz arhαιoloģiskiem pētījumiem. Padomju zinātnieki V.N. Toporovs un O.H. Trubacevs pētījuši Senbaltijas ūdensceļu (hidronīmu) nosaukumus. Tie atzīnusi, ka kādu 700-800 upju, ezeru un mazāku straumju, kā arī vietu vārdu nosaukumi atvasināti no baltu valodām. Tā ir liecība, ka arī Senbaltijas austrumu daļā, kurā 6. un vēlākos gadsimtos ienākuši slavi, pirms tam dzīvojušas senbaltu ciltis. Volgas, Okas un Maskavas upju izteku apvidus Toporovs nosaucis par Piemaskavas Baltiju (Baltika Podmoskovja).

Tacita stāstījumu papildina Ptolemējs savā *Ģeogrāfijā*. Viņš Baltijas jūru nosaucis par Sarmātijas okeanu, kurā ietek Oderas (Suevus), Vislas (Vistula) un Nēmunas (Chronus) upe. Nēmuna ietek Kuršu līci, un šaurā pussala šī līča jūras pusē ir Kuršu joma. Šai apvidū dzīvoja "Carvones", kurus mēs saucam par kuroņiem, kūriem jeb kuršiem. Ptolemējs norādījis arī, kur viņa laikā dzīvoja galindi (Galindae), sudāvi (Sudini) un senprūši (Borusci). Arī tās bija senbaltu ciltis, kuras dzīvoja apvidū, ko varētu saukt par Senbaltiju.

(principes) un dižciltīgie (nobiles). Tāda pat cilšu iekārta bija arī aistu ciltīm, t.i., senbaltiem.

Tacits salīdzina aistus un ģermānus kā lauksaimniekus. Par aistiem viņš stāsta, ka "tie labību un citus lauku augļus kopj ar lielāku rūpību nekā šai ziņā kūrākie ģermāni." Viņš to izskaidro ar ģermāņu lielāku rosību kara gaitās, "atstājot rūpes par māju un laukiem sievietēm, kā arī vecākiem un mazāk spējīgiem ģimenē."

Lauku kopšanai aisti lietoja koka darbarīkus, jo "dzelzs tur bija reta." Senbaltu ciltis dzīvoja senos lauksaimniecības apgabalos, un to galvenā nodarbošanās bija lauksaimniecība. Lietojot lietpratīgi veidotus koka darbarīkus, sekmīga lauksaimniecība šais apgabalos turpinājās līdz pat jaunākiem laikiem. Par to liecina A. Bīlenšteina (1826 — 1907) Krievijas zinātņu akadēmijai iesniegtais pētījums par Latvijā lietotiem koka darbarīkiem.

Līdztekus lauksaimniecībai aisti nodarbojās arī ar zveju un "bija vienīgie (solī), kas jūrās krastā vāca dzintaru."

Tacits stāsta, ka "dzintaram vērtību pieskīra romiešu greznības kāre." Vairāki citi romieši lielu vērtību piegriezuši dzintaram, piem., dabas pētnieks Plīnijs Vecākais (23 — 79). Šai rakstā tos nepieminēšu.

Par seno aistu ticējumiem Tacits stāsta, ka "tie pielūdza dievieti-māti... un austošās saules spīdumā saskata dieves tēlu ar staru kroni ap galvu." Saule un māte kā dievišķa būtne ir daudzkārt apdziedāta latvju un lietuvju dainās. Pasaules māte, zemes māte, laimes māte un citas mātes bija noteicošas par to, kas ir labs un kas ir ļauns, kas ir tikums un kas ir netikums. Kādu tūkstots gadu laikā pēc Tacita senbaltu morāles normas bija ietvertas senbaltu reliģijā. Pēc tam nāca Kristus mācība ar līdzīgām kristīgās morāles normām.

Tacita un Ptolemēja nopelns ir tas, ka tie parādījuši senbaltu dzīves telpu, sabiedrisko iekārta, dzīves paradumus un ticējumus rakstītos vēstures gaismā. Pēc viņiem rakstītas ziņas par Baltijas jūras telpu parādījās tikai pēc vairākiem gadsimteniem, kad izveidojās citu Eiropas tautu rakstība.

KĀRLIS KLAVIŅŠ

Bielenstein, August, J.G., Die Holzbauten und Holzgeraete der Letten, I & II (Sv. Pēterburgā, 1907 — 1918).

Ptolemaei, Claudii, Geographiae Libri Octo, Graece et Latine, Ed. Dr. F.G. Wilberg (Essendiae, 1838).

Rižanovskij, Nicholas, V., A History of Russia, Ch. II, Russia before the Russians (Njujorkā, 1977).

Tacitus, Cornelius, Germania (De situ, moribus at populis Germaniae), ar angļu un vācu tulkojumiem.

UNIVERSITĀS 68 (1992)

JERSIKAS VĒSTURE

*Ai, Jersika, mīļā pilsēta,
 ai, manu tēvu mantojums,
 ai, manas tautas negaidītā
 izpostīšana!*

*Bēdas man, vai esmu dzi-
 mis, lai redzētu
 manas pilsētas degšanu,
 manas tautas*

iznīcināšanu!
 (Indriķa *chronika* XLIII, 4)

Karalis Visvaldis.

Augšējos vārdus piedēvē karalim Visvaldim, Jersikas pilskungam, Jersikas valsts izveidotājam un valdniekam, viņam stāvēt Daugavas otrā krastā un redzot Jersikas pils un pilsētas izpostīšanu 1209. gadā. Šie vārdi it kā veido pavadmotīvu *chronista* Indriķa tēlojumam par Visvalža 30 gadu ilgo cīņu ar vācu iebrucējiem, lai glābtu reiz plašo un bagāto Jersikas karaļvalsti no svešinieku virskundzības.

Un tomēr — ar uguni un zobenu sāktie, vācu biskapi vadītie un bruņinieku galā izvestie uzbrukumi iznīcināja Jersiku, par kuŗu tomēr zinām samērā maz, bet pietiekami, lai apgalvotu, ka Jersika reiz bija lielākā latviešu valsts, kas kādreiz pastāvējusi.

Jersikas vārds un tā rašanās radījusi daudz pārrunu un devusi vielu tālākiem pētījumiem. Plašāki par to rakstījis prof. A. Švābe. Viņš norāda, ka jāzīet no Indriķa un citu 13. gs. "sekretāru" lietotām, formām: Gerzike, Gerceke, Gersica, no kā redzams, ka tām pirmais burts vienmēr bijis "G", kas pat 1209. g. lēņu grāmatās rakstīts vienādi.

Teorētiski Švābe Gerzikas vārdu saista ar latvisko GARSIKA, bet atzīst grūtības, jo zināmas Jersikas kā Latvijā, tā Krievijā, piem., Stukmaņu pagastā, iepretim Sēlpilij, vecās pilsdrupas pie Lokstes strautes sauktas par Vecpili, bet Jersikas vārds šai vietai dots tikai 19. gs. Patiesībā tas ir Lokstenes pilskalns, kuŗa tuvumā ir 20 m augstais, kokiem apaugušais, varenais Oliņkalns, Latvijas plašākais pilskalns. Kā vēlāk redzēsīm, Oliņkal-

nu daži vēsturnieki uzskata par isto Jersiku un nevis pēdējā laikā plaši pieņemto teoriju par Jersikas pilskalnu Daugavas labajā krastā, pusceļā starp Krustpili un Daugavpili, Livānu pagasta robežās pie gaŗā un ļoti dziļā Jersikas ezera.

Prof. Švābe norāda, ka jau 1890. g. krievu akadēmiķis Kuniks atsaucies uz kādu 1292. g. tērbatnieku rakstu, kuŗā vikinga Rurika pils Naugarīda saukta par Gerceke.

Tas pierādot, ka tā radies īpašības vārds Gerdskr, Gerzkr, Gerskr, Gerski ar nozīmi "vikings", kas dzīvo vai bijis "gardā", t.i. Baltijas telpā, Krievijā, vai pat arī Grieķijā. Lejasvācu vai pārtautoto normaņu mutēs tad nu vēlāk varēja rasties nosaukums Gersike, Gerzika. Pieņemot, ka vācu mutē Gerceke bija pārveidots sugas vārds vikīngu kunga sētai, nav grūti saprast, kāpēc šis nosaukums sastopams Naugardā, tā Smoļenskā, tā Suntažos. Diemžēl mēs nezinām, kā mūsu Jersiku sauķuši krievi un latgaļi pirms galīgi tautas mutē pārgāja svešinieku dotais nosaukums. Ka tik liela internacionāla ceļa ostām un muitnicām, kāds bija Daugavas ceļš, katra tauta deva savu nosaukumu, par to nevar šaubīties.

Tautības jautājuma noskaidrošanai krievu un vācu vēsturnieki savā laikā lika lielas cerības uz Jersikas un tai iepretim esošo Dignājas pilskalnu, pieņemot, ka pirmajā bijis krievu garnizons, otrā — leišu.

Ja tā būtu bijis, tad 1939. g. izrakumi Jersikā to rādītu. Atrastās senlietas ir letgaliskas (10. — 13. gs.), ti-

kai divos kapos ir leišu apbedīšanas paveids (ugunskapi), kamēr pašā Dignājā 90% ir latviski atradumi. Ja Jersika būtu bijusi krievu pils, par to stāstītu krievu avoti, bet tā nav. Ja arī Visvalža vārds dažreiz krievu avotos rakstīts krievu formā, tad tas nav svarīgi. Tādas formas kā Visvaldr, Valdis (jau apmēram ap 900. g.), Sigvaldr, Ragunvaldr, Guna, Alvis, Tots, Girts (Gyrdr) jau sen lasāmas cittaute avotos.

Vēsturnieku domas tomēr vēl daļas par isto Jersikas atrašanās vietu. Līvānu pagastā Jersiku tomēr vairums vēsturnieku uzskata par Indriķa chronikā un citos avotos minēto karaļa Visvalža valsts centru — Jersiku. Bilēnsšteins, piekritot augšā teiktajam, vēl aprāda, ka poļu laikos (16. gs.) Jersika guvusi jauno nosaukumu — Carograd (Cargrade), bet vēl pat 1255. g. minētas: mons Gertzike, Gerceke, bet 1375. g. — castrum Getzeke, tā tad pils vieta. Tātad, poļu laikos un pat vēlāk šeit varēja būt kāda mitne, par kuŗu zināja — tā atrodas senas karaļa pils vietā.

Prof. E.Šturms aizstāv citu uzskatu. Viņš meklē Jersiku Pļaviņu pagasta Oliņkalnā. Oliņkalns ir pilskalns, kas labi izmantojams apcietinātas pils veidošanai, tādēļ prof. Šturms domā, ka Cargardes (Jersikas) pilskalns ir par mazu, lai tanī varētu būt vairākas baznīcas.

Oliņkalns atrodas 115 km no Rīgas. Cargarde — 172 km. Pēc prof. Šturma domām esot grūti iedomāties, ka bīskaps Alberts jau 1209. g. ar savu karaspēku būtu uzņēmis no Rīgas bāzes 172 km tālu ekspedīciju. Chronikas stāsts (18. nodaļā) liek domāt, ka pasākums, t.i. uzbrukums, veikts vienā naktī: vakarā tie izgāja no Kokneses un tuvojas Jersikas pilij, vēl naktī tie ar viltu iekļuva pilī un, ritam austot, to izlaupija.

Oliņkalns atrodas arī bīstamāko Daugavas krāču vietā, un leišu sirotāji varēja tās izmantot, dodoties pāri Daugavai.

Iepretim Oliņkalnam atrodas Sēlpils, ko bīskaps Alberts iekaroja jau 1208. g. Iznīcinot šo leišu "tilta gala pozīciju", viņš nākošā gadā iznīcināja arī otru. Šo uzskatu aizstāv arī pazīstamais vēsturnieks prof. N. Viksnīšs. Tikai tad, kad abos pilskalnās būs izdarīti izrakumi (cik zināms, Oliņkalnā tie vēl nav izdarīti), varēs pilnīgi droši pateikt, kuŗa ir istā Jersika.

Par Jersikas pilskalnā 1939. g. izdarītiem izrakumiem vislabāko liecību dod to vadītājs prof. F. Balodis. Jersika kā apdzīvota vieta varēja būt jau bronzas laikmetā, bet isti tā uzplauka tikai ap 10. gs., pie kam tuvējā Dignā-

ja kļuva it kā par Jersikas priekšpilsētu, rūpējoties par pilsētas iedzīvotājiem nepieciešamiem lauku ražojumiem, cenšoties arī iegūt metālu (dzelzi) — pilsētas amatnieku vajadzībām. To apliecina atrastās kalēju darbnīcas paliekas, rūdas kausejāmā krāsns ar pat līdz 30 cm biezu dzelzs sārnū kārtu.

Patī Jersika pa šo laiku uzrāda lielāku platību, lielāku greznību rotās, vairāk kristiānismā simbolu, bet — daudz mazāk zemkopju darba rīku, piem., sirpju. Tā Jersikā mēs varam saskatīt galvaspilsētu, nevis provinces centru, kam latviešu dzīvē piederēja daudz lielāka, arī politiska loma, nekā Dignājai un vēl citiem mūsu pilskalniem.

Atrasto 2133 senlietu vidū ir cīņas cirvji, šķēpu smaīli, vāciešu bultas (apmēram 13. gs.), krelles (norāda uz Jersikas sakariem ar austrumiem), daudz latviska dzintara. Sirojumi uz libiešu novadiem atstājuši dažas libiešu aproces. Krustiņi savukārt norāda uz Jersikas pilsoņu kristīšanas jau labi sen pirms vāciešu — "latiņu" ierašanās. Laužu nodarbošanās: zemkopība, amatniecība — sirpji, māla trauki, lejamās formas, tigļi utt. Senlietu formās nav redzama vāciešu ietekme.

Atrastie desmit slāņi norāda, ka pils desmit reīzu nopostīta un atkal atjaunota.

Jersikas kapulaukā nav neviena kapa, kas norādītu uz piederību citai tautai. Kā visur Latgalē, arī Jersikā vīrieši guldīti ar galvu uz austrumiem, sievietes otrādi. Nav nekādu krievisku apbedījuma paraugu.

Izrakumu senlietu izvērtējums pierāda, ka Jersika bijusi a) kristīga pils, b) tās iemītnieki — latvieši (99% letgaliskas senlietas), un, galvenokārt, ka Jersikā nav manāma krievu ietekme. Vai tad Visvaldis būtu bijis krievs, dzīvodams tik tālu no krievzemes? Pieņemsim gan, ka Visvaldis bija pareizticīgs latvietis un viņam piederēja zemes arī Daugavas kreisajā krastā (atrstie kapi ar tipiski letgalisko inventāru).

Tāpat ir skaidrs, ka Visvaldis piekopis tirdzniecību ar leišiem un sevišķi ar krieviem.

Par Jersikas valsts varenību, tās likteņgaitām, gan tikai par tās bojā eju 30 gadu posmā, mums jau stāsta Indriķa chronika.

13. gs. sākumā starp Polockas valsti un vāciešiem vēl palika tikai Jersika, kuŗas karalis vienmēr dēvēts latiņu rakstos par "REX". Visvaldis bija paspējis, kā to zinām, jau apvienot visu Latgali, kā arī Vidzemes austrumu daļu, pat līdz Cēsīm.

Ar Libijas iekarošanu Vidzemē faktiski bija izbeigusies tā misija, kuŗu

uzņēmas Rīgas bīkapi. Libieši bija piegriezti katoļu ticībai. Tālāk nāca kristīto latviešu zemes: Talava un Jersika. Abas tās bija jau kristījuši krievu priesteri 11. gs. Nu šīs zemes bija jāpiesavinās tādēļ, ka tās atradās ceļā uz galveniem tirdzniecības centriem — Polocku, Smoļensku, Pleskavu, arī Novgorodu.

Bez šaubām, iekarotājiem bija jāatrod iemesli savām kara gaitām pret Jersiku, jāatrod aizsargs, aiz kuŗa slēpjoties, tā laika pasaules priekšā varētu attaisnot savu rīcību. Ka tā laika "sekretāriem" vai christiem bijis tāds uzdevums, to norāda Indriķis savā chronikā: "...tādēļ, ka Jersika bija vienmēr kā tikls un liels velns iedzīvotājiem šajā Daugavas pusē, kristītiem un nekristītiem, un tādēļ, ka Jersikas karalis bija vienmēr naidīgs un rikoja karus pret rīdziniekiem un miera līgumos atteicās iet, tādēļ bīskaps Alberts pagrieza savu karaspēku uz pilsētu (Jersiku)."

It kā kristīto bīskapam būtu tiesības un pienākums bijis iet cīņā pret kristīgu karali visādu viņa nodarījumu dēļ, kas tikai bija tēvijas mīlestības diktēti un varbūt vēl izskaidrojami ar grieķu katoļu baznīcas aizsardzības soļiem pret Romas baznīcu.

Seko Visvalža "karagājienu" apraksti: "Mazliet agrāk, 1203. g., Jersikas karalis bija kopā ar leišiem uz Rīgu nācis, ganībās (pie Rīgas) pilsoņu lopus sagūstījis un kādu trešo (mobilitāzētu pilsoņu vadītāju) pat nosūtījis" un viss tas bija noticis tai pašā laikā, kad Polockas karalis arī bija ienācis libiešu zemē un uzbrucis Ikšķiles pilij, līdzīgi 1206. g. karām, kad, tāpat kā Polockas karalis "karaspēku no visām savas valsts malām un arī no citiem kaimiņu karaļiem, un saviem draugiem bija sasaucis un kuģu braucienā pa Daugavu lejup ar lielu spēku bija devies, proti, līdz Ikšķilei un Mārtiņsalai, kuŗas aplenca 11 dienas."

Tātad arī ar Polockas karali Visvaldim bija labas attiecības un arī kopā ar to tas centās iznīcināt vai vismaz vājināt vāciešu jaunos atbalsta punktus Daugavas lejgalā, kas varēja apdraudēt ne tikai Daugavas kuģniecības ceļu, bet arī tuvojā zemju politisko un saimniecisko brīvību.

Jāpiezīmē arī, ka Visvalža un Polockas Valdemāra attiecības chronists raksturo ar "amici", kas nozīmē nevis atkarību, bet ar draudzības līgumu slēgtu savienību. Neviens avots neapliecina Polockas pretenzijas uz Jersikas mesliem. Taisni otrādi, vairāki letgaļu kungi deva meslus Visvaldim. Viņam bija arī draudzīgas attiecības ar Lietuvu. Viņa sieva bija leišu kunga Daugerutes meita.

(Turpinājums sekos)

DZĪVI, PAR LITERATŪRU

visi kaut ko andeļē... Būtu kāds arī ražojis!

—Pēdējā laikā var novērot, ka cilvēki cenšas dzīvē atrast stabilu pieturas punktu, to pat nevar nosaukt par hobiju vai vaļasprieku. Sakiet, lūdzu, pie kā jūs piesaistāt sevi brīžos, kad ir visgrūtāk? Kas jūsu dzīvē ir šī konstantā vērtība?

—Cilvēki pēdējā laikā ir ļoti apmulsuši, tie meklē ilūzijas. Modē nāk horoskopi un astroloģi, dvēseļu ceļošana un Austrumu filozofijas, un vēl daudzas dažādu apšaubāmu lietu. Var jau būt, ka tas nemaz nav slikti, ja cilvēki tādā brīdī spēj atrast sev kādu salmiņu, bet — tomēr salmiņš paliek salmiņš. Tik daudz spēka esmu sevī atradis, lai neķertos pie līdzīgām lietām. Un, godīgi sakot, tagad šī situācija ir tāda pati, kāda jau man visu mūžu ir bijusi. Vēl tad, kad studēju Maskavā, sapratu, kas mūs dzīvē sagaida, un arī to, uz ko es varu gatavoties kā literatūrzinātnieks. Laikam vajadzēja šo profesiju pamest, aiziet strādāt par gaļas izcirtēju Matīsa tirgū vai rūpnīcā pie konveijera. Tur, kur galva nav jālauza. Bet es spītīgi turpināju arī tajos grūtajos apstākļos kaut ko darīt un rakstīt. Tagad atliek pētīt, popularizēt literatūru, cenšoties saglabāt to, kas vēl ir glābjams no mūsu kultūras. Man šķiet, tai draud lielas briesmas — izdevniecība put laukā, grāmatas vairs neiznāk. Drīz mums nāksies atgriezties pie mutvārdu tradīcijām, kā folkloras laikos. Tad pasniedzējs un students būs kā agrāk teicējs un klausītājs. Grāmatas neiznāk, jo ne dzejnieks, ne romānu autors, ne literatūrzinātnieks jau nespēj neko izdot.

—Un, ja arī kaut ko izdod, tad tā lielākoties ir apšaubāmas mākslinieciskās vērtības literatūra.

—Jā, tagad, piemēram, uz visiem ielu stūriem nopērkama Helēnas Blavackas grāmata, sarakstīta jau iepriekšējā gadsimtā, savu laiku nokalpojusi un sen atmaskota kā viltus zinātnieci, bet tomēr atrodas cilvēki, kas dabū papīru un drukā. Taču kārtīgu grāmatu nodrukāt nevar — papīra nav, tipogrāfijas aizņemtas, un tas viss maksā neticami dārgi. Tagad jādarbojas kā bardam un folkloras teicējam, jārunā, kamēr kāds klausās.

—Jebkurā gadījumā jūs atrodaties izdevīgākā situācijā nekā tie pasniedzēji, kas runā par pēckara literatūru, jo šķiet, ka studenti vairāk zina un interesējas tieši par romantiskiem.

—Varētu tā būt, bet man gribētos sacīt, ka arī pēckara gados, sākot no 50. gadu vidus, 70. gados, arī tajos sarežģītajos laikos pie mums ir radušies vērtīgi darbi — O. Vācietis, šī interesantā, vajātā personība, V. Belševica, kuru ļoti vajāja cenzori, I. Ziedonis. Tomēr latviešu literatūras zelta laiki ir gadsimta pirmā puse, tad ir visi lielie klasiķi — Blaumanis, Poruks, Skalbe. Bārda, tad nāk Latvijas Republikas laika paaudze — Jānis Medenis, Jānis Ziemeļnieks, Austrā Skujņa un viens no izcilākajiem mūsu gadsimta

literātiem — Eriks Ādamsons, kura daiļrade vēl joprojām nav pietiekami novērtēta.

—Bridīnu, ka saruna ievirzās ļoti slidenā gultnē, nedod Dievs, tūlīt sāksim runāt par Čaka un Ziemeļnieka daiļradi, kas man sevišķi mīļa, un veiklī un neatgriezeniski novirzīsimies no tēmas. Bet mums jārunā par dzīvi, par jūsu dzīves vērtībām un bagātībām.

—Nu, kādas bagātības man var būt — visu mūžu esmu nodzīvojis komunālā dzīvoklī, nav bijusi iespēja nokārtot savu sadzīvi, pasniedzēja aldziņa maza, materiālās iespējas bija nelielas, jo gribēju nopirkt grāmatas vai kaut ko uzrakstīt. Ķimieņi nodzībināt man nav izdevies, un tagad, vecuma galā, jau ir tā skumīgi, bet nu vairs tur neko nevar darīt. Atliek cik vien spēka lasīt, pētīt, rakstīt, publicēt.

—Izlasot šo intervju un uzzinot, ka Eihvalda kungs ir vientuļnieks, filoloģijas fakultātes studentes uz eksāmenu nāks ar burvīgu smaīdu uz lūpām, un, kā jau kādā neoficiālā sarunā jūs teicāt, ar kafiju un kūkām!

—Nu... ar tiem smaīdiem ir dažādi... (Seko noslēpumaina pauze. — I. G.) Par mani jau kļūst baumas, ka Eihvalds ir pārāk liberāls. Var jau būt, ka daļa taisnības tur ir, bet man ir priekšstats, ka literatūrā nav tā kā ķīmijā vai matemātikā, kur $2 \cdot 2 = 4$ un ne savādāk. Te drīzāk jādarbojas iekšējai parliecībai, intuīcijai. Ārkārtīgi grūti novērtēt pēc 5 vai 10 ballu sistēmas, cik cilvēks zina. Labi, viņš nosauc kādu gadaskaitli, darbu, personāžu, bet, ja viņam trūkst dziļākās izpratnes, nu ko man viņam teikt? Desmit vai divi?

Tā kā baumas ir stipri pārspīlētas, bet uz eksāmeņiem jāmacās, studentu nezināšana mani stipri skumdina.

—Es gan esmu dzirdējusi tieši pretējo — Eihvalds ir staigājošā literatūras enciklopēdija un viņš arī no studentiem prasa tikpat plašas zināšanas.

—Nu tā nu nav. Īpaši priecīgs esmu, ja students zina ko tādu, ko es nezinu. Tagad bibliotēkā savestas tik daudz jaunas grāmatas no ārzemēm, jauni žurnāli. Studenti varētu būt gudrāki, jo varētu būt izlasījuši to, ko es vēl neesmu paguvjis. Parasti cenšos studentus iedrošināt un saintrīgēt kursa darbam vai diplomdarbam uz nebijušu tematu, lai arī mēs, mācībspēki, varētu iegūt kādu gudrību.

Saruna turpinājās vēl ilgi... Nu jau tikai par dzeju, taču to es vairs nepieprakstīju, domāju, manis uzrakstītais sarunas atstāsts būs tikai bāla atblāzma no šī saistošā, kolorītā monologa, nosacīts veidols, ko rada cilvēks, kam pieder tāda bagātība — literatūra...

IVONNA GRUNDE
SANDIJA SEMJONOVA foto

UNIVERSITĀS LATVIENSIS: KAFIJA NO GLĀZĒM

Nopircis kaudzīti Universitātes izdotu grāmatīņu, kas saucas metodiskas izstrādnes un mācību līdzekļi, cilvēks precīgi dodas tās lasīt. Jo nav nemaz tik sen tas laiks, kad humanitāra literatūra latviešu valodā Universitātes apgādā parādījās stipri mazāk. Pabrīnījies par to, ka, esot visādām ārzemju palīdzības programmām, Universitāte joprojām nav tikusi pie normālas iespaidtehnikas, cilvēks no Universitātes Latviensis grāmatnīcas dodas lejā uz kafejnīcu.

Tā sauktajā dienasgaismā viņš ieruga kopā saspiestus, gareniski sastumtus galdus. Tumšo stūri aizklāj kaut kādi raibi aizkarīņi. "Tas ir kas jauns," nodomā cilvēks un pasūta kafiju, pirms tam ieskatījies kafijas automāta atvērtajos un tukšajos kūblos. Kafija, protams, ir šķīstošā, to pasniedz stikla glāzē, pielejot pusīti, cukura graudu noliek tieši uz letes, savukārt mazītiņu ievārdjuma smalkmaizīti uz plata pusdienu šķīvja. "Tāds latviskums vēl nebija bijis," secina Universitātes un humanitāro zinātņu draugs. Iecerētais iegādāto grāmatīņu šķīrstīšanas brīdis pie kafijas tases viņam nav izdevies. Toties viņš nāk uz domām, ka varbūt šo prestižo kafejnīcu Latvijas Universitātes galvenajā ēkā labprāt nomātu un savestu kārtībā kolēģis, žurnālists Zīgerista kungs. Kāpēc nesarikot atklātu konkursu par tiesībām uz nomu?

Tālāk cilvēks ir spiests vērt Universitātes galvenās tualetes durvis — blakus lielajai gērbtuvei. Šai kungu istabā viņu sagaida ūdens šaļķoņa un tumšs interjers. "Brūnas vai tumšpelēkas durvis, tas ir šejienes mazmājiņu stils jau gadiem," prāto Universitātes draugs, aplūkodams no iekšpuses bagātīgi aprakstīto durvju plakni. Viņš zina, ka kādas fakultātes deķānam pat bija sava atslēga uz atsevišķu pasniedzēju tualeti, lai nebūtu jāiet nekoņajā kopējā, kur parasti blakus izlietnei karājās grīdas lupata.

Elementāri nesakārtotas pasaulīgās lietas, cūcība vienīgajā neatkarīgās valsts Universitātē, kultūras klēpi — kas tas ir? "Vairāk nekā cūcība," konstatē viedais garāmgājējs, iedams gar Filoloģijas un Svešvalodu fakultāti. Mīdams iemīto taku ēkas iekšpagalmā, viņš atceras, ka te bija betona plāksnīšu celiņš, kurū pirms dažiem gadiem nojauca, būvējot siltumtrasi. Aiz loģiem auditorijās spriež par augstām lietām un noskatās, kā ārpusē lampačo uz Universitāti. Lampačo uz Universitāti, kur kafiju pasniedz stikla glāzēs — Universitātes Latviensis. "Sapurnieties taču beidzot!" garāmgājējam gribas pateikt tiem tur, aiz šiem loģiem.

AINĀRS DIMANIS
"Diena", speciāli JA

VILNIS EIHVALDS PAR SEVI, PAR

*Man smaga loma uzlikta
no laika —
Par dzīvi dziedāt, kas uz
leju slid...*

Tā mūsu gadsimta 30. gados rakstīja viens no spilgtākajiem romantikiem Aleksandrs Čaks. Cik gan precīzi šie vārdi attiecināmi arī uz šodienu, īpaši uz rakstniekiem, dzejniekiem, māksliniekiem! Bet kā šajā politisko un ekonomisko kaislību laikā jūtas literatūrzinātnieks? Lai to noskaidrotu, uz sarunu aicināju literatūrzinātnes pasniedzēju, docentu Vilni Eihvaldu. Runājām mazliet par sevi, mazliet par dzīvi, bet visvairāk par literatūru.

—Universitātes slepeno ziņu dienests mums ir pavēstījis, ka jums piešķirts goda nosaukums. Kāds tas ir un kā man turpmāk jūs godāt, docenta kungs?

—Nu jāsaka tā — nekāds goda nosaukums jau man piešķirts nav, par docentu es esmu ievēlēts jau pirms vairākiem gadiem, bet tām ziņām jeb baumām ir tāds pamats, ka septembra beigās es aizstāvēju doktora disertāciju un tagad, ja kādam patīk tie nosaukumi un grādi,

biju labākats šī dzejnieka pārzinātājs, bet, kad sāku skatīties un šo savienojumu — Majakovskis un latviešu dzeja, nevarēju neko tādu atrast, ko bez sirdsapziņas pārmetumiem kā zinātnisku traktējumu varētu iesniegt disertācijas aizstāvēšanai. Ja arī kāds bija ķemojies pakaļ Majakov-

skim, tad tā jau nebija nopietna dzeja, drīzāk eksperimenti propagandistiskiem nolūkiem, bez jebkāda mākslinieciska mērķa. Bet, tā kā es ar tādu tēmu nodarbojos, man bija zināms alibi. Pagāja laiks, un man atkal saka: "Nu jā, šitā tēma jums nesānāca, ņemiet kaut ko citu." Ko citu? Par Plūdoni nedrīkst, par F. Bārdi nedrīkst, Jaunsudrabiņu nedrīkst, tas ir reācionārs, tas buržuāzists. "Labi," es teicu, "rakstīšu par tādu dzejnieku Valdi

mēdz būt, bet gan balstījās uz publikācijām, jo gadu gaitā, izmantojot tādu gadījumu, ko sauc par jubilejām, man bija sakrājušās publikācijas par Aspazijas, K. Skalbes, J. Poruka un F. Bārdas simtgadi, gan arī raksti par J. Ziemeļnieku, A. Čaku un citiem dzejniekiem. Daudzi maņi jau sen skubināja apkopot šos materiālus grāmatā. Taču, ja es to būtu izdarījis pirms vairākiem gadiem, tad visā šajā darbā man vajadzētu dot ideoloģiskās nodevas, un visbeidzot nekas nopietns nebūtu sanācis.

—Tādā gadījumā varu jūs apsveikt gan ar jaunā grāda piešķiršanu, gan ar faktu, ka savu disertāciju esat izstrādājis, rēķinoties ar savu sirdsapziņu. Jāteic, ka arī man šī romantisma tēma ir tuva, tāpēc uz sarunu aicināju tieši jūs.

Kā tad jūtas jūsu romantika dvēsele šodien, kad visi un visur runā tikai par politiku un ekonomiku, par lietām, kas romantikim ir tālas un svešas?

—Jā, jūsu jautājums ir ļoti trāpīgs. Mana interese par romantikiem ir saistīta ar mūsu gadsimta traģismu, kas vērojams jau no Pirmā pasaules kara laikiem, visas šīs pārmaiņas un režīmi, ko esmu pieredzējis savā mūžā. Šī situācija ir bijusi ļoti traģiska, īpaši to izjutuši radošie mākslinieki, es varētu teikt A. Čaka vārdiem: "visu mūžu trenktais un viltais," ko viņš poēmā "Spēlē, spēlmani" saka par dzejnieku. Lūk, šī skaistā, bet dziļi traģiskā formula. To bija izjutuši daudzi šī gadsimta cilvēki jau pirms manis un manā laikā. Pirmais trauksmes zvans, pirmais brīdinājums, ka šī tehnikas, zinātnes un naudas kāres attīstīšanās neved pie cilvēčības, bet ļaudis kļūst arvien ļaunāki, naidīgāki. Poruks to visu redzēja jau toreiz. Ko viņš sacītu tagad, kad pagājuši simts gadi? Nu redziet, šī romantiskā dvēsele ir man radniecīga, vai iedzimta, vai... Es nezīnu, bet man ir kaut kas viņiem līdzīgs, arī es visu savu mūžu esmu pārdzīvojis šo laikmetu ar īpašu traģismu, un varu līdz ar Poruku teikt:

Vai tev ir tik daudz asaru,

Ka vari dzejnieks būt.

Un izrādījās, ka šo romantiku prognozes bija pareizas, ka viņi nav bijuši tikai tādi sapņotāji, bet ļoti viedī un jūtīgi uztvēruši, kurp šī attīstība ved! Un visi gadsimta notikumi ir pierādījuši, ka viņiem ir bijusi taisnība, ka viņi ir darijuši gudri un pareizi, neaizraudamies ar kaut kādām optimisma teorijām, jo pie kā tās ir novedušas, kāds ir rezultāts — posts, bads un aukstums.

Tagad daudz par to tiek runāts, un arī es vienā rakstā lepnī uzrakstīju: "No Lielas Nākotnes uz Lielo Tirgu", bet cik es vēroju, tad mēs pat uz to Lielo Tirgu neejam. Lai gan finansu jautājumos es esmu Nezinītis Saules pilsētā un man ir grūti priest, kas tur notiek, bet tomēr jūtu, ka attīstība neiet uz ražošanu, bet uz cilvēku izsūkšanu. Jā, mēs ejam uz aziātisku ražošanas veidu. Tiek atvērtas bodītes,

mani var godāt par doktoru Eihvaldu. Universitātē es strādāju jau vairākus gadus, bet ar tām disertācijām tā nu iznāca, ka jaunībā un arī vēlāk literatūrzinātnē bija situācija, ka ne jau par visu drīkstēja runāt un rakstīt. Bet tēmas, kurās varēja strādāt un taisīt spožu karjeru, man kaut kā neveicās. Atceros, bija tēma — V. Majakovskis un latviešu dzeja. Es ņemos vairākus gadus, Majakovski izlasīju un izstudierēju no sākuma līdz galam un no gala līdz sākumam, un var jau būt, ka starp latviešu filologiem es

Luksu." Tad man diezgan ilgu gadu visos plānos un atskaitēs skaitījās, ka V. Eihvalds raksta disertāciju par V. Luksa daiļradi, nu, protams, es neko nebiju sācis, atskaitot pāris apšaubāmas publikācijas žurnālā "Karogs". Bet beigu beigās, kad pienāca šie laiki, beidzot drīkstēju savākt vienkopus visus rakstus par istiem, labiem latviešu dzejniekiem un septembrī aizstāvēju disertāciju par tematu "Raksturīgākie romantisma reprezentanti latviešu dzejā". Šī disertācija nebija iesniegta vienos vākos mašīnrakstā, kā tas

BĒRNU EKOĻOĢISKO NOMETŅU GALOTŅU TIKŠANĀS JEB NOPIETNĀS ROTALĀS

Ši gada pēdējā oktobra dienā, kas bija padevusies Isti ziemīga, Sauriešu ciemata iedzīvotāji varēja vērot dīvainu skatu: garos gumijas zābakos ieāvies, piedurknes līdz pleciem uzrotējis, kāds itin nopietns vīrs pluncējās pa Juglas upīti. It kā kaut ko meklēdams vai zvejodams kailām rokām. Un bariņš dīvaiņu stāvēja uz tiltiņa un skatījās, ko nu izvilks no ledainā ūdens. Un izvilka ar'!... Veselu žūksni ūdenszāļu, no kurām katra tika uzrunāta latīniskajā nosaukumā, jo zābakotais vīrs bija hidrobiologs Andris Urtāns, bet viņa klausītāji — Bērnu vides skolas rīkotā semināra dalībnieki, kuri bija sabraukuši Juglas sanatorijas Meža skolā, lai dalītos pieredzē par bērnu vasaras ekoloģisko nometņu organizēšanu. Bet ūdenszāles tika zvejotas tādēļ, lai iemācītos pēc šiem augiem noteikt ūdens tīrības pakāpi. Zilaļģes gan neaprotami norādīja, ka šajā gadījumā varēja runāt vienīgi par ūdens netīrības, nevis tīrības pakāpi.

Bet neba par alģēm vien sprieda šī semināra dalībnieki visās 3 kopabūšanas dienās. Tika "dibinātas" vairākas zvejnieku kompānijas un dažu stundu laikā izdzīvoti 10 saspringti zvejas uzņēmuma darbības gadi: tika pirkti, pārdoti un pasūtīti kuģi, izzvejota gandrīz tukša jūra, bet līcis pamests pārāpdzīvotībā, līdz kādam tomēr nāca apjaušana, ka nedrīkst tikai raust lielo peļņu, nedomājot par dabas resursu saglabāšanu. Pēc desmitā zvejnieku kompānijas darba gada atskaites nodošanas virsdiriģors jeb šīs lietišķās spēles vadītājs Mārcis Oliņš (kurš, taisnību sakot, bija arī visa semināra galvenais vaininieks) apsveica spēlētājus kā pirmos viņa "rotalveža" praksē, kuri nebankrotēja savas ekoloģiskās tuvredzības dēļ.

Arī Nikolas Dūingas (Vermontas Dabaszinātņu institūts) vadītās spēles rosināja vērtēt un saprast vides un cilvēka attiecības. Bērniem piemērotā veidā parādīja, kas notiek, kad briežiem pietrūkst mājokļu vai savairojas par daudz vilku, kā barību iegūst sīkie grauzēji un kā savus mazuļus aizstāv lielie plēsēji.

Savukārt Zane Bergmane (BVS) ierādīja Vācijā un Amerikā apgūtās Dž. Kornela spēles, kas galvenokārt bija mērķētas uz cilvēku savstarpējās sapratnes veidošanu, jo nevar iemācīt bērnam izprast apkārtējo pasauli, ja viņš neprot sajūst savus līdzcilvēkus. Bet šo prasmi visātrāk var iegūt mazliet ekstremālos apstākļos, kaut vai nakts pārgājienā, kurā devās arī semināra dalībnieki. Izrādās, ka bērnu bailes no tumsas itin viegli aizbaidāmas ar dažādu spēju palīdzību. Lieti noderēja arī kāds pārsteigums, piemēram, pacienāšana ar īpašām piparmētru konfektēm, kuras grauzot tumsā šķīda baltas dzirksteles. Jā, ne mazums brīnumu tumsā notiek ar paša cilvēka acīm — tās mājiņas, kas mežā tika uzzīmētas uz papīra ar turpat izdalītiem krītiņiem, gaismā izrādījās gluži citā krāsā, nekā zīmētāji bija iedomājušies un pat zīmējumam blakus pierakstījuši.

Lai dažam lasītājam nerastos priekšstats, ka viss seminārs tāda spēlēšanās—niekošanās (kas īstenībā bija visai lietderīga) vien bijusi, piebildīšu, ka semināristi piedalījās arī tūri zinātniskās nodarbībās, piemēram, lietus skābuma noteikšanā Diānas Šulgas (LU EC) vadībā. Turklāt bija iespējams pēc sirds patikas izpētīt un, ja mācēja — arī izlasīt daudz dažādu materiālu par ekoloģiskajām nometnēm citviet pasaulē.

Pēdējā semināra dienā bija ieplānotas auglīgas sarunas ar lielākiem un mazākiem varas vīriem. Bija solījušies atbraukt Jauno zemnieku kluba, Rīgas pilsētas skolu valdes, Centrālās arodbiedrības un Izglītības ministrijas pārstāvji. Bet solīts makā neiekrita. Varbūt vīri apmaldījās, Meža skolu meklēdami?

Lai nu kā arī nebūtu — semināristi daudz vīr neskuma, bet, spītējot salam ārpus un iekšpus viesmīlīgās skolas telpām, nevis sarāvās, bet auga garā, aplīdāmi ar jaunām idejām, un amatā — sevišķi Mārcis Oliņš, kurš, pateicoties NTV—5 korespondentu gādībai, no Bērnu Vides skolas direktora kļuva par Ulbrokas vidusskolas direktoru. Vēlāk gan cienījamais direktora kungs izteicās, ka šādu amata maiņu viņš nemaz neuztverot kā paaugstinājumu, jo ne jau padoto personu skaits nosaka cilvēka nozīmību. Bet ar Ulbrokas vidusskolas direktoru Mārcis labprāt iepazītos un patērētu kā līdzīgs ar līdzīgu — gan kopīgas problēmas atrastos. Un varbūt pat atrisinātos. Tāpat kā šai seminārā risinājumu rada dažs labs ekoloģisko nometņu organizatoriem neskaidrs jautājums.

To visu redzēja, dzirdēja un jums pastāstīja GINTA LUKŠEVICA.

ATZIŅAS, KAS NENOVECO

Gudra cilvēka smieklī ir redzami, bet ne dzirdami.

BUASTS

Kas pasaulē ir bailīgs un atturīgs, tas no tās maz labuma sagaidīs.

ČESTERFILDS

Redzētajam tīci, par dzirdēto šaubies.

KIRGĪZU SAKĀMVĀRDS

Lai dzīve neliktos neciešama, vajag pieradināt sevi pie divām lietām: pie brūcēm, kuras cērt laiks, un pie ne-taisnībām, kuras nodara ļaudis.

ŠAMFORS

Ticīgais, kas nekad nav šaubījies, neatgriezīs to, kas šaubās.

M. EŠENBAHA

Jā lielāka ir vara, jo bīstamāka tās pārmērība.

BJORKS

Dzīve ir joku luga cilvēkam, kas domā, un bēdu luga tam, kas dzīvo ar jūtām.

VOLPOLS

Tas cilvēks, kuru tu mīli mani, protams, ir labāks par mani: es neesmu tāds. Bet tu mīli, un es pacentīšos būt labāks par sevi.

M. PRIŠVINS

Lauvu un tīgeru rūkšana panesama daudz vieglāk nekā papagaiļa, nejaukā ķerkšana.

BRĀĻI KAUDZĪTES

Vieglāk nomirt, nedomājot par nāvi, nekā domāt par to pat tad, kad tā nedraud.

PASKĀLS

Daudz runā par izglītošanos un -vē-

las vairāk gaismas. Bet, ak dievs, kāds no tā labums, ja cilvēkiem vai nu nav acu, vai tie, kuriem ir, tišām tās piemiedz, lai nekā neredzētu.

LIHTENBERGS

Mēs nenovērtējam to, kas mums ir, bet pārvērtējam to, kas mēs esam.

M. EŠENBAHA

Spītība — ir muļķu izkārtne.

J. KNAŽNINS

Kas, tēvu zemei pēstā ejot, nedomā par viņas glābšanu, bet domā par kaut ko citu, nav cienīgs, ka dzīvo brīvā valstī.

KLINGERS

Nav tiesa, ka cilvēki grib iegādāties lētas automašīnas; viņi grib dārgas automašīnas, kas lēti maksā.

"PRZEKRŌJ"

Ja kāds par tevi melš, nesaki neko, bet — netici viņam.

RIKERTS

Drosme — māksla baidīties tā, lai nevienš šo baidīšanos neievērotu.

PJERS VERONS

Nenojauciet pārāk steidzīgi ēku, kas nav visai ērta, lai nenokļūtu jaunās neērtībās. Uzlabojiet to pakāpeniski.

LIHTENBERGS

Daba mums devusi vienu mēli un divas ausis, lai mēs klausītos divreiz vairāk nekā runātu.

KITIONAS ZENONS

Vajag darīt neprātības, tikai ļoti uzmanīgi.

MONTERLĀNS

Vienīgais veids, kā var kaut ko iemīlēt, — ir iegalvot sev, ka to var arī

zaudēt.

ČĀTERTONS

Ja cilvēki vienotos un pēkšņi kļūtu pilnīgi atklāti, pasaulē viss apgrieztos ar kājam gaisā.

ČEHOVS

Bez lika koka nevar būt meža.

TURKU SAKĀMVĀRDS

Mīlestībai vajadzīga zināma vientiesība... Tā ir dieva dāvana. Reiz pazaudēta, tā vairs nav atgūstama.

REMARKS

Ir gadījumi — jā, ir tādi, kad katra iepriecināšana ir zemiska un kad izmums ir pienākums.

GĒTE

Ja uzskati, ka visa pasaule ir ļauna, atceries, ka tajā ietilpst arī tādi cilvēki kā tu.

GANDIJS

Nedanco šodien pa dzīru galdu — un rit nejutiesies padzīts zem galda.

JĀNIS SĀRTS

Bez slīpēšanas arī dārgakmens nemirdz.

JAPĀNU SAKĀMVĀRDS

Drīzāk tev kāds piedos neģēlību, ko viņš pastrādājis tev, nekā labdarību, ko saņēmis no tevis.

KĀRLIS KRAUSS

Dvēseļu gani savai draudzei: "Kā dzirdu, tad jūs cauru dienu mēdzot jautāt: Vai es ar' pats to darot, ko es mācot? Nē, es kā dvēseļu ārsts it līdzīgs doktoram: To doktors nerij pats, ko ļaudim paraksta."

LIHTENBERGS

(Ausekļa tulkojums)

Cik dumjš kļūst visgudrākais cilvēks, kad tiek sāpīgi skarta viņa patmīlība!

V. VERESAJEVS

3000 GADU VECAS PAMĀCĪBAS

Aforismi laikam ir viens no senākajiem veidiem, kādā cilvēki izteikuši savas domas. Pazīstam J.V. Gētes, M. Kaudzītes, J. Raiņa un citu izteiktos domu graudus. Taču pie mums nav tulkoti un izdoti seno tautu literatūras pieminekļi (izņemot Biblii), kuros arī ir daudz dzīves gudrības. Senajā Eģiptē pastāvēja tāds literatūras veids kā pamācība literatūra. Ptahotepa pamācības radušās 2. g.t. beigās pirms Kr. Tajās daudz vārdu spēļu, kas sarežģī tulkošanu.

Publicējamajā fragmentā "tas, kurš ir dzirdējis" jāsaprot kā dēls, kurš ievēro tēva padomus.

Fragments no Ptahotepa pamācībām.

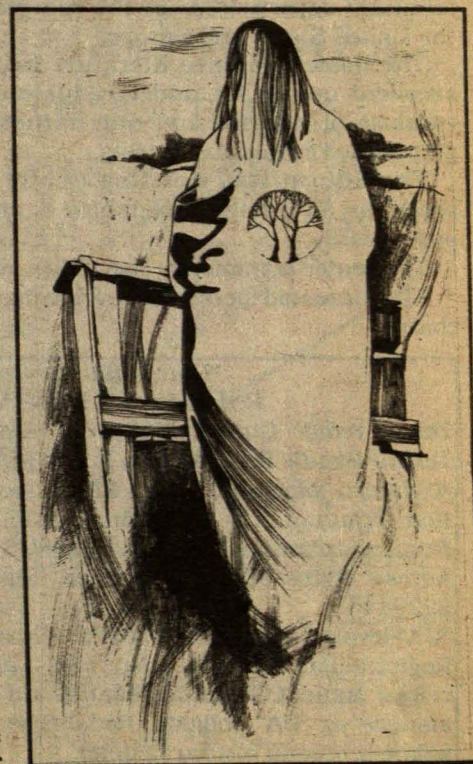
Katrs, kurš ir dzirdējis, ir kaut kas izcils un viņā ir patīkami klausīties. Klausīšanās ir skaistāka par visu pārējo, ar to iegūst labu slavu. Cik jauki ir tas, ka dēls uzklausa tēva teikto, viņa vecumā ar to tikai iegūst.

Klausās tas, kuru Dievs mīl, neklausās tas, kuru ienīst. Sirds ir tā, kas savu pavēlnieku dara dzirdīgu vai nedzirdīgu. Cilvēka laime ir viņa sirdi.

Nezinošais ir tas, kurš nedzird tā kā nav neviena, kas tam būtu darījis labu. Zināšanas viņi uzskata par nezināšanu, labo par slikto. Viņš vienmēr darīs to, kas ir nopejams tā, ka citi par viņu katru dienu sūdzēsies. Viņš dzīvo no tā, no kā citi mirst. Dēls, kurš ir dzirdējis, ir Horu (mītisku senatnes valdnieku — J.L.) kalps. Pēc tam, kad viņš ir dzirdējis, tam iet labi. Kļuvis vecs un ieguvis lielu cienu, viņš tāpat saka saviem bērniem un tie atkal savējiem.

Dari tā, lai tavs kungs par tevi teiktu: "Cik laba gaņ ir bijusi viņa tēva mācība!" Jo no tā šī mācība ir cēlusies, un viņš to ir teicis savam dēlam, tā ir viņa asinis, un viņš ir izdarījis vairāk nekā pavēlēts.

No vācu val. tulkojis
JĀNIS LULLE

Par valsts valodas prasmes pārbaudi.

Ievērojot LU Senāta sēdē apstiprināto "Nolikumu par vēlēšanām akadēmiskajos amatos Latvijas Universitātē" un pildot LU Rektora 27.10.1992. pavēli Nr. 195-v,

PAVĒLU:

Noteikt, ka pretendentiem uz profesora un docenta amatiem sākot ar 1993. gadu valsts valoda jāprot atbilstoši trešās (augstākās) pakāpes zināšanu līmenim izvirzītajām prasībām.

Pamats: Valsts valodas prasmes pārbaudes komisijas priekšsēdētāja priekšlikums.

Rektors J. ZAKIS

Studenti!

Pēc 13 mēnešu ilgas domāšanas beidzot ir pieņemts lēmums, ka studentu braukšanas maksa dažādos transportos ir par 50% lētāka. Tā, lūk.

Jūsu reklāma un sludinājumi ārzemēs!

Firma par mērenu atlīdzību rubļos piedāvā publicēt Jūsu reklāmu vai sludinājumu informatīvā avīzē "ES & TU", kas paredzēta izplatīšanai tikai ārzemēs mūsu tautiešu dzīves vietās. Sludinājumus pieņem darbdienās Rīgā, Smilšu ielā 12., 4. stāvā, tel. 226378 no plkst. 10.00-14.00.

THE SOROS FOUNDATION - LATVIA

The EDUCATIONAL ADVISING CENTER

RAIŅA BLVD. 19

Second Floor. Room 66

RIGA. LATVIA. LV-1098

CONTACT: DACE SINKEVICA

PHONE: 7-0132-228656

TEMPORARY

ADVISING: MONDAY 10 - 12 a.m.

TUESDAY 2 - 5 p.m.

WEDNESDAY 2 - 5 p.m.

THURSDAY 10 - 12 a.m.

The Educational Advising Center provides information on study opportunities in the colleges and universities of the United States and Europe.

The basic reference literature in the Center includes excellent guides for undergraduate and graduate levels, catalogs of colleges and universities, test bulletins and preparation materials for tests.

The Educational Advising Center deals with current programs awarding scholarships & grants for educational purposes.

The center administers the TOEFL and GRE GMAT tests.

All interested persons may receive information free of charge.

"Universitātes Avīze"

Redaktore Ilze BRINKMANE

Tekstu rediģē: Ginta LUKŠEVICA, Inta JANSONE

Tekstu ievada: Ilze JOZEPA, Ilze STIKĀNE

Ar datoru "Macintosh SE" tekstu saliek: Ilmārs LAUBERTS

Komercjautājumus kārtro Jānis VAITS

Numurā izmantoti Ērikas MĀLDERES zīmējumi.

Adrese: Raiņa bulv. 19, 8. telpa, Rīga, LV-1098 Tālrunis: 222944

"UA" iespiesta sabiedrībā "DIVI" Jelgavā, Raiņa ielā 36 Reģistrācijas apliecības Nr. 535. Laikraksts iznāk divas reizes mēnesī. Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta. Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.

PROGRAMMĒTĀJU DIENA

Šagada Programmētāju dienas pasākumi notiks sestdien, 12. decembrī, Latvijas Universitātes galvenajā ēkā Raiņa bulvārī 19, un to norise maz atšķirsies no ierastās. Jaunums gan ir tāds, ka rīkotāji ir uzaicinājuši piedalīties Programmētāju dienas pasākumos Latvijas un ārvalstu firmas.

Uz rīkotāju uzaicinājumu atsaucās Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultāte, Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts, Rīgas Tehniskā universitāte, BALTIC TECHNOLOGIES, Baltic Technology Group, COMPUTERLAND @/ Rīga, DANLAT INFORM, IBM, Lat IB, LATTELECOM, SIMSS, SOFTWAREHOUSE/RĪGA, StarLett, Swedish Telecom.

Programmētāju dienas iesākumā (10.00 — 13.00) pieaugušie varēs iepazīt firmu ekspozīcijas, bet bērni varēs datorspēlēs spēlēt datorspēles. Informācija par firmu ekspozīciju un datorspēļu izvietojumu būs vestibilā.

Ada Lavleisa

1815 - 1852

Pasaules pirmā programmētāja

Pasākumi turpināsies (13.00 — 15.00) Lielajā aula. Latvijas Programmētāju dienas atklāšanai sekos divu prēmiju pasniegšana: viena ir lēdijas Adas Lavleisas prēmija, kuru piešķir Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultāte matemātikas un/ vai datorikas nodaļas studentei par aktīvu un produktīvu darbu zinātnē un tās popularizēšanā studentu vidū, bet otra — Čarlza Bebidža prēmija, kuru savukārt piešķir Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts LU Fizikas un matemātikas fakultātes datorzinātnes studentam par aktīvu un produktīvu darbu datorzinātnē un tās popularizēšanā. Abos prēmiju nolikumos noteikts, ka laureāti prēmēšanas ceremonijā uzstājas ar īsu runu.

Pēc tam būs divas populārzinātniskas lekcijas:

1. INTERNET Latvijā: stāvoklis un perspektīvas; Guntis Bārzdīņš, zinātniskais līdzstrādnieks, Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts;

2. Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas ieviešana Ventspilī; Ansis Sarmulis, inženieris, Ventspils pilsētas valde.

Šī programmas daļa noslēgsies ar diskusiju, kas varētu būt vispārīgā turpinājums firmu ekspozīciju telpās iesāktām sarunām. Rīkotāji cer, ka tā būs noderīga visiem, kuriem ir interese datortehnikas, programnodrošinājuma un, protams, arī speciālistu tirgū.

Programmētāju diena beigsies (18.00 — 24.00) Lielajā aula ar Lēdijas Adas Lavleisas un Čarlza Bebidža dzimšanas dienas svinībām. Saviesīgajā vakarā būs rokgrupas "Pērkonis" mūzika koncertā un dejās, klāti galdi, šampanietis. Darbosies bufete. Tas ir vienīgais Programmētāju dienas maksas pasākums, un tā dalībniekiem ir jāiegādājas ielūgumi. Ielūgumi uz saviesīgo vakaru būs nopērkami pēc 1. decembra Fizikas un matemātikas fakultātes Datorikas nodaļas sekretariātā (Aspazijas bulvārī 5, pagalma ēka, 1. stāvs, 124. istaba).

Uzziņām un izsmeltošai informācijai par Programmētāju dienas pasākumiem, kā arī ielūgumu pieteikšanai ir tālrunis 223832.

Rīcības komitejas loceklis MĀRIS VITĪNS